

SLOVENSKI

Poročevalac

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL »Naš tiske« / Direktor: Rudi Janžuba / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska tiskarna »Slov. poročevalca« / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II., telefon 23-522 do 23-525 / Oglašni oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-596, za ljubljanske naročnike 26-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-163 / Mesečna naročnina 200 din

Od leve proti desni: Po izkrcanju v Carigradu je predsednik Tito v spremstvu turškega zunanjega ministra Fuada Köprülüja in poveljnika mesta Carigrada obšel častno četo turške vojske. — Predsednik republike in državni sekretar za zunanje zadeve v »belem vlaku« na poti iz Carigrada v Ankaru. — Ob igranju državne himne po prihodu na carigrasko postajo Hajdarpaşa na azijski strani.

OBISK V ANKARI

Predsednik Tito počastil spomin ustanovitelja nove Turčije

Predsednik turške republike priredil kosilo na čast jugoslovanskim gostom — Sprejem tujih diplomatskih predstavnikov

Ankara, 13. aprila. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Danes ob 10. uri po turškem času je predsednik republike Josip Broz Tito položil vence na mavzolej Kemala Atatürka. Maršal je s svojim spremstvom prispel v avtomobilu točno ob 10. uri pred mavzolej, kjer je že bila postrojena častna četa. Maršal Tito, generali in oficirji iz njegovega spremstva so bili v slavnostnih uniformah z odlikovanji. Ko je pregledal častno četo, se je predsednik Tito napotil proti mavzoleju. Pred njim sta polkovnika JLA Branko Vučinić in Boža Jovanović položila velik venec iz rdečih nageljnov s trakom in jugoslovanskih državnih barvah, na katerem je bilo napisano »Josip Broz Tito, predsednik Federativne ljudske republike Jugoslavije«.

Po položitvi venca je predsednik Josip Broz Tito izkazal čast ustanovitelju turške republike Atatürku in se vpisal v knjigo. Za njim so se vpisali tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in ostali člani predsednikovega spremstva. Nato se je predsednik s spremstvom vrnil v vilo Haridžije Košku.

Nekoliko po 11. uri po turškem času so se državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in člani uradnega spremstva predsednika republike vpisali v knjigo predsednika turške republike Dželala Bayara.

Ankara, 13. apr. (Po telefonu.) Danes sta predsednik republike Turčije g. Dželal Bayar in ga. Bayar priredila

intimno kosilo na čast predsednika FLRJ Josipa Broza Tita. Na kosilu so bili predsednik Tito, sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, generalni sekretar predsednika republike Jože Vilfan, jugoslovanski veleposlanik v Turčiji Miša Pavičević in ostali člani spremstva predsednika republike. S turške strani so bili na kosilu predsednik narodne skupščine Ahmed Koraltan, predsednik vlade Adnan Menderes, zunanji minister Fuad Köprülü in drugi gostje. Kosilo je potekalo v prisrčnem ozračju in prijateljskem razgovoru. L. Stojović

Ankara, 13. aprila (Tanjug.) Danes ob 17.15 po krajevem času je predsednik republike Josip Broz Tito sprejel v vili Haridžija Košku vodje diplomatskih misij, akreditiranih v Turčiji. Pri sprejemu so bili navzoči tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, jugoslovanski veleposlanik v Ankari Miša Pavičević in generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan.

Nocoj ob 20.15 po krajevem času bo predsednik turške republike g. Dželal Bayar priredil na čast gostom večerjo, ob 22.30 pa slavnostni sprejem. Jutri ob 10. uri bo predsednik Tito obiskal vojaško akademijo. Popoldne ob 13. uri bo predsednik turške Velike narodne skupščine Refik Koraltan priredil gostom na čast kosilo v marmorni palači. Ob 16. uri bo vojaška parada na ankerskem hipodromu, ob 20. uri pa bo v jugoslovanskem veleposlanstvu večerja, za njo pa bo slavnostni sprejem.

Tito je veliko upanje sveta

Ob sprejemu maršala Tita v Carigradu in Ankari poudarjajo turški listi zgodovinski pomen obiska predsednika FLRJ

Ankara, 13. aprila (Tanjug).

Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Današnji turški časopis se priobčlil z velikimi naslovi uvodne članke o obisku maršala Tita in sprejemu v Carigradu in Ankari. Demokratsko glasilo, ki izhaja v Ankari, »Zaferu« objavlja obširno poročilo o sprejemu maršala Tita z naslovom: »Zelo cenjen prijatelj in predsednik Jugoslavije Tito je prispel večerje pred prihodom vlake. Caropis piše, da bo maršal Tito govoril s turškimi vodilnimi aržavniki o važnih vprašanjih, ki zanimajo obe državi.«

Vsi carigraski časopisi so posvetili mnogo prostora vestem o sprejemu maršala Tita v Turčiji. Več listov je objavilo tudi uvodne besede. Prodemokratski »Milijeta« prinaša v članku z naslovom »Kako bo sprejel jugoslovanski predsednik« poročilo o programu bivanja in piše, da je njegov sodelavec vzlic temu, da se do zadnjega trenutka ni vedelo natančno, kdaj bo prišel maršal Tito, lahko spregovoril z njim par besedi. Razgovor je posredoval carigraski vladni namestnik, ki je prevajal maršalove besede. Casopis piše, da je maršal Tito dejal dopisniku: »Zelo srečen sem, ker sem prišel v Turčijo. Po vašem tisku pozdravljam turški narod.«

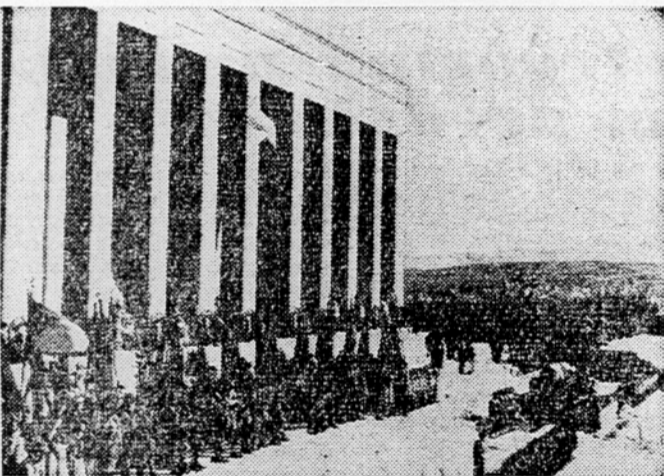
Prodemokratski »Hakinijeta« je tudi priobčlil obširno poročilo z naslovom »Maršal Tito je prispel večerje v naše mesto« ter maršalovo sliko s sprejema.

Republikanski »Jeni Ulusu« je priobčlil v posebnem članku poročilo s sprejema. Piše, da so se ljudje, čeprav niso vedeli, kdaj bo prišel maršal, zbrali že precej pred prihodom vlake. Casopis piše, da bo maršal Tito govoril s turškimi vodilnimi aržavniki o važnih vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Vsi carigraski časopisi so posvetili mnogo prostora vestem o sprejemu maršala Tita v Turčiji. Več listov je objavilo tudi uvodne besede. Prodemokratski »Milijeta« prinaša v članku z naslovom »Kako bo sprejel jugoslovanski predsednik« poročilo o programu bivanja in piše, da je njegov sodelavec vzlic temu, da se do zadnjega trenutka ni vedelo natančno, kdaj bo prišel maršal Tito, lahko spregovoril z njim par besedi. Razgovor je posredoval carigraski vladni namestnik, ki je prevajal maršalove besede. Casopis piše, da je maršal Tito dejal dopisniku: »Zelo srečen sem, ker sem prišel v Turčijo. Po vašem tisku pozdravljam turški narod.«

Neodvisni »Dzumhrieta« je priobčlil obširno poročilo o sprejemu maršala Tita. V članku piše, da se bo »predsednik republike Tito med obiskom verjetno razgovarjal o trojnem sporazumu.«

»Son Postar« piše: »Naš cenjeni gost je bil sprejet z manifestacijami ter prinaša obširno poročilo o sprejemu in dodaja, da bodo imeli v Ankari važne politične in vojaške razgovore. Neodvisni »Hurieta« in »Dunja« sta tudi priobčlila vesti o sprejemu predsednika Tita. V članku z naslovom »Kaj nas spominja na Tita piše časopis »Dunja« o razvoju v Jugoslaviji, Titovi borbi in vsem, kar je storil za Jugoslavijo. Tito je živi demantij moskovskega imperijalizma in je veliko upanje za svet, piše časopis.«

Mavzolej Kemala Atatürka, k amor so lani 10. novembra preneli posmrtno ostanke usta novitelja nove Turčije

„Galeb“ v carigraskem pristanišču

Carigrad, 13. aprila. Ladja »Galeb«, ki je že drugi dan v carigraskem pristanišču, je usidrana pred Saraj Burmo v hajderpašinem zalivu. Poveljnik »Galeba« je večeraj ob 10.30 napravil vljudnostni obisk pri carigraskem valiji dr. Fahredinu Kerimu Gkaju in se mu zahvalil za topli sprejem, ki ga je Carigrad priredil predsedniku Titu. Večeraj ob 16. uri je carigraski valija dr. Gkaj vrnil obisk poveljniku »Galeba«. Sinoči je poveljnik cone morske ožine

Tiskovna konferenca Svetozarja Vukmanoviča

Beograd, 13. aprila. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović — Tempo je imel danes konferenco s skupino novinarjev. Ob tej priložnosti je odgovoril na vrsto vprašanj o gospodarskih problemih naše države, poudarjajoč značaj njihovega obdelovanja v tisku in v radiu.

Tovariš Vukmanović je kot enega izmed najvažnejših problemov našega gospodarstva poudaril vprašanje kmetijstva. Poseben značaj ima združništvo, predvsem splošne kmetijske zadruge, zaradi njihove velike vloge v razvoju kmetijske proizvodnje. Naglasil je, da je vprašanje razširjene reprodukcije v kmetijstvu ozko povezano z vprašanjem cen in kreditov.

admiral Koral priredil v prostorih Konak hotela koktejl partijo za poveljnika in posadko »Galeba«, kateri so prisostvovali tudi številni višji oficirji turške armade in vojne mornarice.

Davi je posadka »Galeba« položila venec na spomenik neodvisnosti na trgu Taksim. Danes je bilo na carigraskih ulicah in muzejih možno srečati skupine mornarjev in oficirjev »Galeba«, ki ogledujejo zanimivosti Carigrada. Naši pomorščaki nalete povsod na prisrčni in prijateljski sprejem. Z. Džumhur

Edvard Kardelj na obisku v Borovu

Borovo, 13. apr. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je obiskal danes kombinat volne in obute v Borovu. Pri tej priložnosti je po ogledu tega našega največjega podjetja za izdelavo obute, podrobno zanimal za probleme in uspehe kolektiva

Avstrijsko-jugoslovanska konferenca o energetskem režimu na Dravi

Ljubljana, 13. aprila. Davi je odpotovala iz Ljubljane jugoslovanska delegacija za avstrijsko-jugoslovansko konferenco o energetskem režimu na Dravi, ki bo od 13. do 15. aprila v Gradcu. Jugoslovansko delegacijo vodi državni sekretar za gospodarstvo LR Slovenije inž. Marjan Tešina.

Najbolj nam je pri srcu mir in naš svobodni razvoj

Zdravici predsednika turške republike Bayara in predsednika Tita na slavnostni večerji

ANKARA, 13. apr. (Tanjug.) Predsednik turške republike Dželal Bayar je nocoj ob 20.15 po turškem času priredil v svoji rezidenčni slavnostno večerjo v čast predsednika republike Josipa Broza Tita in njegovega spremstva.

Z jugoslovanske strani so se večerje udeležili državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan, veleposlanik v Turčiji Miša Pavičević, viceadmiral Josip Černi, generala Miloš Sumonja in Milan Zežel, šef protokola državnega sekretariata za zunanje zadeve dr. Slaven Smolaka, opolnomočeni minister Ranko Zec in univerzitetni profesor dr. Božidar Lavrič.

S turške strani so bili na večerji predsednik Velike narodne skupščine Refik Koraltan, ministrski predsednik Menderes in vsi ministri, podsekretar pri predsedstvu vlade Salih Ahmed Korul, načelnik generalnega štaba Nuri Jamut, ki je bil pravkar upokojen, ker je kandidiral za narodnega poslanca, ter večje število funkcionarjev zunanega ministrstva in predstavnikov javnega in kulturnega življenja.

Med slavnostno večerjo je predsednik turške republike Dželal Bayar nazdravil predsedniku republike Josipu Brozu Titu z naslednjimi besedami: »Gospod predsednik! Zelo se čutimo počaščeni, da Vas vidimo v naši državi in med nami, ker moji sodržavljeni občutijo globoko spoštovanje do visoke osebnosti kot ste Vi, ki ste večkrat in pod najtežjimi pogoji čudežno rešili svojo državo, da bi ji dali izreden položaj, ki ga danes zavzema. Razen tega zavzema Vaša plemenita dežela v srcu moje dežele posebno mesto. Kakor vse trajne in čvrste zveze tudi zveze, ki obstojajo med Jugoslavijo in Turčijo, izvirajo iz globoke simpatije do visokih zaslug in iz podobnosti značaja, medtem ko na drugi strani njihovo materialno osnovo tvori skupnost interesov in usode.«

Vemo, da se svet nahaja v sedanjem trenutku v nenavadno težkem položaju, polnem nevarnosti. Za države, ki so privržene stvari miru in bistveno, da delujejo brez oklevanja in neprestano v skladu s potrebami, ki izvirajo iz težkih odgovornosti, ki jim jih nalaga ta položaj. To je bistveno za narode, ki žele, da žive v miru, tako z gledišča ohranitve njihove eksistence, kakor tudi z gledišča njihove pravice, da nadaljujejo z življenjem. V nekem takem obdobju sta bili razborita pot, ki jo je izbrala Jugoslavija in čvrsta odločnost, ki jo je pokazala na tej poti za stvar pričakovane zmagе, pravičnosti in dobre volje, dogodek, ki ga bo zgodovina znala oceniti po njegovi pravi vrednosti.

Mi, Turki, smo bili prepričani, da se bo ta važni politični razvoj v Jugoslaviji uresničil in smo prepričani, da bodo rezultati vsak dan bolj sprejeti, ker je turški narod vedno dobro poznal in razumel jugoslovansko ljudstvo. Tisti, ki kakor Vi, poznajo približno velike vrline Vašega plemenitega ljudstva, ne morejo, da ne bi cenili njegove hrabrosti in privrženosti svoji neodvisnosti. Ankerski pakt, ki smo ga podpisali skupno z našim bližnjim sosedom in iskrenim prijateljem, Grčijo, je rezultat tega zaupanja. Trojni pakt predstavlja za narode dobre volje element miru in varnosti. Ankerski pakt je bil sklenjen v duhu zavezništva. Dejansko se je naše sodelovanje s ciljem njegovega izvajanja odvijalo v tej smeri. Gospod predsednik! Jaz ne gledam srčnih odnosov in ozkega prijateljstva z našima dvema državama izključno v

okviru ankerskega pakta. Glavni razlog, da sem poudaril kaj je ta, ker predstavlja dokument, ki dokazuje, da konstruktivna prijateljstva, ki jih navdihuje zaupanje, delajo veliko uslugo mednarodnemu miru, varnosti in napredku. Mi danes želimo, da bi videli, da se narodi, ki so privrženi miru, oslanjajo drug na drugega, da bi ostvarili fronto, ki bo enotnega kakor kdaj koli, ker smo prepričani, da je to edini način, da se reši pred uničenjem skupnost narodov, ki nimajo druge želje, kakor da bi živeli v miru in varnosti. Istočasno najdemo varnost za naš lastni račun kot tudi za račun naših prijateljev, ko sodelujemo v vsaki akciji, ki prispeva k prijateljstvu, zaupanju in solidarnosti med narodi.

Z veliko radostjo ugotavljamo, da se naši odnosi s prijateljsko Jugoslavijo razvijajo in napredujejo na vseh področjih v skladu in na sigurne način. Prepričani smo, da bo Vaš uradni obisk, s katerim smo počastili našo državo, ko ste sprejeli naše vabilo, z gledišča razvoja odnosov med našima dvema državama, ne samo sijajna manifestacija tistega, kar je že doseženo, temveč prav tako začetek srečnega napredka v bodočnosti.

Gospod predsednik, eminentni predstavnik prijateljskega ljudstva! Zeleč neprestani razvoj čvrste in iskrene prijateljstva med Turčijo in Jugoslavijo, navdahnjen z ljudskim idealom kot je zagotovitev miru in zeleč srečo plemenitemu jugoslovanskemu ljudstvu, dvigam to čašo na zdravje Vaše ekselence in gospe Josipa Broza Tita.

Ko je odgovarjal na zdravico predsednika turške republike Dželala Bayara je predsednik Josip Broz Tito dejal: »Spoštovani predsednik republike, spoštovane gospe, gospodje in tovariši! Prosim, da mi oprišite, ker ne bom mogel dovolj verno izraziti z besedami vse

fisto, kar ob tej priliki čutim in kar bi ustrezalo tem pomembnim trenutkom. Predvsem izkoristim priložnost, da se še enkrat zahvalim predsedniku republike g. Bayaru za prijateljsko povabilo in izredno tople sprejem, ki smo ga deležni, ne samo pri vodilnih ljudeh, temveč tudi pri ljudstvu zavezniške Turčije.

Čutim globoko veselje, ker sem v glavnem mestu Turčije, ki nudi zgovoren primer življenjske in mladeniške energije turškega naroda ter daje dostojen izraz njegovi moči in živi nacionalni zavesti, ki vzbuja spomine na legendarni lik velikega Atatürka.

Spoštovani predsednik republike! Prišli smo v Vašo državo spremljani s simpatijami narodov Jugoslavije in njihovim polnim razumevanjem pomena tega potovanja. To dokazuje, da je dosedanje sodelovanje med našima državama ter vztrajno delo državnikov Turčije, Grčije in Jugoslavije pri povezovanju, zblizevanju in utrjevanju prijateljskih vezi za uresničenje skupnih interesov in ciljev rodilo dostojne sadove. V čem so ti interesi in cilji? Kako so nastali in postali skupni? Ali ogrožajo koga oziroma, koga neodvisnost, koga notranji red ali kaj drugega? Ne, niti z eno od teh ali podobnih stvari ne prihajajo v nasprotje naši cilji. V nasprotje prihajajo samo s cilji tistih, ki ne spoštujejo ali v bodoče ne bi spoštovali naše svobode, naše neodvisnosti in nedotakljivosti, našega razvoja in naših težej za ohranitev miru v tem delu sveta. Najbolj od vsega nam je pri srcu mir in naš svobodni razvoj brez vmešavanja drugih v naše notranje zadeve. To pa so taki cilji, ki jih miroljubno človeštvo priznava kot pozitivne. Samo taki ter podobni cilji in težnje lahko služijo svetu za pomiritev in mirno mednarodno sodelovanje, če bodo spoštovani.

Ankerski sporazum med Turčijo, Grčijo in Jugoslavijo mora služiti edinele ciljem, ki sem jih prej omenil. Do odločitve naših treh vlad, da podvzamejo ustrezne ukrepe obrambnega značaja, je prišlo po želji naših narodov, ki se čutijo ogrožene, naša naloga pa je bila, da to željo izpolnimo in nadaljujemo to pot. Miroljubno človeštvo nam bo dalo priznanje za naše napore in poštene namere.

Dvigam to čašo na Vaše zdravje in Vašo osebno srečo, spoštovani predsednik, za srečo in blaginjo našega zavezniške republike Turčije, za nadaljnji razvoj naših zavezniških odnosov.

Predsednik republike Josip Broz Tito je med večerjo izročil predsedniku turške republike Dželalu Bayaru Red jugoslovanske Velike zvezde, ki se daje samo šefom tujih držav. Ob tej priložnosti je maršal Tito izročil predsedniku turške republike in gospe Bayar tudi darila v svojem imenu in v imenu svoje soproge.

Pozneje, ob 22.30, je predsednik turške republike Dželal Bayar priredil na čast predsednika republike Josipa Broza Tita in ostalih visokih jugoslovanskih gostov svečan sprejem, ki so se ga z jugoslovanske strani udeležili uradno in osebno spremstvo predsednika republike Josipa Broza Tita ter člani veleposlanstva, turške strani pa predsednik Velike narodne skupščine Refik Koraltan, ministrski predsednik Adnan Menderes, vsi ministri ter visoke osebnosti turškega javnega in kulturnega življenja.

Na sprejemu je znana turška operna pevka Lejla Genzer zapela štiri operne arije, turška folklorna skupina pa nekaj turških narodnih pesmi ob spremljavi narodnih instrumentov. Na koncu je ta skupina zapela v srbohrvaščini narodno partizansko pesem »Tovariš maršal, naša borba zahteva...«, kar je vzbudilo veliko odobravanje prisotnih. Predsednik Bayar in predsednik Tito sta se zahvalila dirigentu in se z njim rokovala.

Takoj po končanem programu, nekaj po 24. uri, je predsednik republike Josip Broz Tito odšel v svojo rezidenco. Na sprejemu je bilo okrog 500 gostov.

IZ PROSVETNEGA OD BORA ZVEZNEGA ZBORA

Rodoljub Colakovič o družbenem upravljanju na univerzah

Izjave zastopnikov univerzitetnih profesorjev

BEOGRAD, 13. apr. — Pred odborom za prosveto zveznega zbora so dopoldne obrazložili svoje pripombe k načrtu splošnega zakona o univerzah predstavniki meduniverzitetnih konferenc in predstavniki društva univerzitetnih profesorjev in asistentov beogradske univerze ter visokih šol. Predstavniki društva univerzitetnih profesorjev in asistentov beogradskih univerz in visokih šol so izjavili, da se ne strinjajo s stališčem meduniverzitetne konference glede načrta novega zakona o univerzah. Na dopoldanski seji je govoril tudi podpredsednik izvršnega sveta Rodoljub Colakovič, ki je obrazložil pomen družbenega upravljanja na univerzah.

Rektor beogradske univerze dr. Vukčič Mičević, ki je prvi govoril v dopoldanski razpravi, je dejal, da je meduniverzitetna konferenca izrazila svojo pripravljenost sodelovati pri izdelavi zakona o univerzah s tem, da bodo njeni strokovnjaki lahko izrazili svoje mnenje o načrtu tega zakona. Meduniverzitetna konferenca je pozdravila načrt zakona, ki predstavlja velik napredek predvsem glede družbenega upravljanja na univerzah. Nadaljnje pripombe, ki jih je konferenca imela glede načrta zakona pa so se nanašale na statut profesorjev, vprašanje njihove ponovne izvolitve, kvalifikacije profesorjev in na pogoje za pridobitev znanstvene stopnje doktorja.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Rodoljub Colakovič je poudaril, da ima odbor za prosveto nalogo, da v prosvetnem in kulturnem življenju uvede načelo samoupravljanja. To je treba postaviti tako, da bo čim manj vmešavanja v delo prosvetnih ustanov. Naglasil je, da je družbeno upravljanje neobhodno potrebno, da bi lahko univerze svoje delo usmerile za napredek vse svoje dejavnosti. Ko govorim o tem, kako je treba izvajati načelo samoupravljanja, je rekel tov. Colakovič, — vzemimo za primer osnovne šole. Mi bomo tudi v teh šolah bore za samoupravo osnovne šolske odbore ali šolske svete, katerih člani bodo tudi upravniki osnovnih šol. Ti odbori in sveti bodo sestavljeni iz ljudi, ki se zanimajo za solstvo in ki želijo pomagati šolam ne samo materialno, temveč tudi pri tem, da bi dobile svojo funkcionalno in opravljale svoje funkcije v naši družbi. Vsi člani teh družbenih organov upravljanja so državljani, katerim je naša družbena skupnost poverila te dolžnosti. To poudarjam zato, — je dejal tov. Colakovič, — ker so nekateri v razpravah v načrtu zakona o univerzah zavzeli stališče, da je družbeno upravljanje na univerzah sestavljeno iz ljudi izven univerz in iz ljudi z univerz. Mislim, je nadaljeval tov. Colakovič, da univerzitetni profesorji zavzemajo mesto v univerzitetnih svetih kot državljani, kot predstavniki družbe. In zko pravim, da mora biti v teh organih družbenega upravljanja, kot je na primer univerzitetni svet, določeno število profesorjev, potem ne pravim tega zato, ker želimo, da ima univerza neke svoje predstavnike v tem svetu, temveč zaradi tega, ker smatramo, da bodo profesorji kot državljani s svojimi izkušnjami

na univerzitetnih uprav, ki bi seveda bile pod kontrolo univerzitetnih svetov.

V razpravi je nato ponovno govoril dr. Vukčič Mičević, ki je izrazil mnenje, da je univerzitetnim upravam treba dati širše kompetence. V zvezi z vprašanjem ponovne izbire profesorjev pa je dejal, da je meduniverzitetna konferenca zavzela stališče, da se ponovna izbira izvaja samo za docente, ne pa tudi za redne in izredne profesorje, ki so že preverjeni, kakor je meduniverzitetna konferenca zavzela stališče na znanstvenem delu. Kar pa se tiče doktorata, je meduniverzitetna konferenca zavzela stališče, da niso potrebne olajšave, ker pogoj za pridobitev doktorata niso pretežki.

Na dopoldanski seji so govorili tudi dr. Zeljko Marković, rektor zagrebske univerze, dr. Mijoš Zanko, podpredsednik odbora za prosveto, ljudski poslanec Puniša Perović, dr. Vaso Butozan, rektor sarajevske univerze, dr. Vasa Čubrlić, profesor beogradske univerze, dr. Marjan Horvat, predsednik zagrebskega društva univerzitetnih profesorjev, in predstavniki asistentov beogradskih univerz. Odbor je nadaljeval razpravo popoldne. — M. P.

ZASEDANJE ODBORO V LJUDSKE SKUPSCINE LRS

O socialnem zavarovanju

Zdravstvene ustanove molzejo na veliko socialno zavarovanje — Neenakost med zavodi socialnega zavarovanja — Zloraba bolniških listkov — Slaba evidenca, ki požira milijone — Vprašanje vdov in vrtičkarjev

Včeraj dopoldan sta se sestala na skupni seji odbor za zdravstvo in socialno politiko republiškega zbora in odbor zbora proizvajalcev za vprašanja dela in socialnega zavarovanja. Na skupni seji, ki jo je vodil predsednik tega odbora Lejze Osepek, so bili navzoči tudi zvezni ljudski poslanci, ki delajo v odboru za socialna vprašanja in zdravstvo zvezne ljudske skupščine, predsednik zbora proizvajalcev Mavrič Bore ter podpredsednik republiškega zbora Angela Osepek. Odbora sta razpravljala o številnih problemih s področja socialnega zavarovanja. O teh je uvodoma poročal predsednik upravn. odbora Zavoda za socialno zavarovanje LRS Jože Plevnik. Navedel je več primerov, ki jasno kažejo, da daje sedanji sistem socialnega zavarovanja posameznikom precej možnosti za izkoriščanje skupnosti. Med drugim je omenil tudi probleme samoupravljanja zavodov za socialno zavarovanje, ki se letos vse bolj uveljavlja. Toda tudi pri tem imajo okraj precej težav. Ena od teh je izredno povečanje cen uslug zdravstvenih ustanov, saj v teh prevladuje težnja, da bi čim več izvlekli iz socialnega zavarovanja. Tudi vsi zavodi za socialno zavarovanje niso v enakem položaju med seboj. Okrajih, kjer je nerazvita zdravstvena služba, so precej deficitarni. Ista pesem je tudi v krajih, kjer imajo delavci povprečno nizke plače in so zato prispevki za socialno zavarovanje nižji.

Nato je tov. Plevnik načel vprašanje vdov, ki še niso izpolnile 45 let in tako nimajo pravice do pokojnine. Zavzemal se je za to, da je treba dosedanje predpise, ki so pri tem precej strogi, delno omiliti. Med drugim je ob tem predlagal, da bi vse vdove neglede na starost sprejemalo po možovi smrti vsaj šest mesecev pokojnino. To naj bi dobila tista vdova, če tudi nima 45 let, ki jo je moral tudi mož vzdrževati. Ob tem pa bi moral novi zakon predvidevati tudi premoženjski cenzus ter dati več pravic pri samoprosajanju zavodom za socialno zavarovanje.

Tovariš Plevnik je omenil tudi problem vrtičkarjev. Delno bo to vprašanje rešeno z novo uredbo o dohodnini, ki predvideva naj plačuje davek lastnik zemlje. Se vedno pa ne bo s tem rešeno vprašanje za tiste, ki imajo lasten vrt in so zaradi tega znatno prikrajšani pri otroških dokladah.

Na to je še zvezni ljudski poslanec inž. Pavle Zavec poročal, kako je potekalo delo za nov zakon o bolniškem zavarovanju v odboru zvezne ljudske skupščine. Povedal je tudi o delu in uspehih anketne skupine zveznih poslancev, ki so obiskali Slovenijo.

V razpravi se je prvi oglašil ljudski poslanec Stane Kavčič, ki je opozoril člane odborov na nekatere momente, ki bi jih naj v razpravi upošteva. Dejtal je, da je vsa politika socialnega davanja pravic in dajatev zelo široka, da je v njej zelo vrsto luknj, ki odpirajo pot tistemu kar treba preganjati. Njegova ugotovitev je tudi, da je akcija za pravično ureditev ter porazdelitev sredstev socialnega zavarovanja naletela pri naših delovnih ljudeh na odobravanje. Zato moramo te stvari postaviti tako, da onemogočimo tiste, ki se hočejo okoristiti na račun skupnosti.

V popoldanski razpravi je govoril ljudski poslanec Petecan o zdravstveni preventivi in težah novega načrta zakona o bolni-

škem zavarovanju. Lejze Osepek je razpravljal med drugim tudi o tem, da bi podjetja, ki imajo dobro organizirano zdravstveno zaščito, dobila posebne premije. Poslanec dr. Marjan Ahčin je med drugim govoril o naši farmacevtski industriji, ki je opustila izdelavo cele vrste specialnih zdravil na račun bolj donosnih, saj so nekateri tovarne zdravil zabele izdelovali celo kozmetične preparate. V razpravi so sodelovali še ljudski poslanci: Olga Vrabčičeva, tov. Globočnikova in tov. Grm o vprašanju v zvezi z novim zakonom o bolniškem zavarovanju. Zasedanje obeh odborov se bo nadaljevalo danes dopolden.

B. K.

Razpisani natečaj za investicijska posojila v kmetijstvu

Beograd, 13. aprila (Tanjug). V skladu z zveznim izvršnim svetom je guverner Narodne banke FLRJ razpisal natečaj za dodeljevanje investicijskih posojil v kmetijstvu. Zahteve za dodeljevanje teh posojil se lahko predložijo najdlje do 8. maja, in sicer samo za dvig ali nabavo novih objektov, kakor tudi za dovršitev tistih, za katere pri zadnjem natečaju ni bilo mogoče dobiti posojila v zadovoljivem znesku.

Kot investicijski kmetijski objekt se štejejo traktorji in kmetijski stroji, zatem lope za nametanje teh strojev, silosi, sušilnice, mlekarne, vinske kleti, objekti za predelavo in shranjevanje jabol, navadna skladišča za vršilniško in kmetijsko proizvodnjo itd. Posojila se lahko dobe tudi za nabavo delovne in plemenske živine kakor tudi za graditev govejih hlevov. Zahtevki za urejevanje sedanjih vinogradov in kmetijskih površin se lahko predložijo čez bodo površine teh objektov v enem kompleksu in večje kakor 2 ha. Izvzemci se lahko prosti za posojila za urejevanje matičnjakov na manjših površinah.

Ustanovni občni zbor zagorskih tabornikov

Zagorje, 13. apr. Jutri ob 17. uri v prostorih ljudske šole v Toplicah ustanovni občni zbor taborniške organizacije za Zagorje, katere cilj je nuditi mladini in starejšim članom razvedrilo in zdravilo v obliki izletov in taborijev ter vzgajati člane v dobre državljane socialistične domovine. Na občni zbor je vabilo vse prebivalstvo, posebno pa mladina, ki ima veselje do taborjenja.

15. april - manifestacija dela naših železničarjev

Kolektivno praznovanje — uvod k samoupravljanju železnice

Naši železničarji že od nedelje dalje praznujejo svoj največji praznik — 15. april, praznik borbolenosti in revolucionarnosti železničarjev. V večjih železničarskih središčih so bili ustanovljeni posebni odbori, ki so skrbeli za to, da bodo ta dan kar najdostojneje praznovali. V Ljubljani, Celju in Mariboru ter nekaterih drugih krajih bodo praznovane ves tedne. Železničarska športna, prosvetna in druga društva so pripravile pestre programe raznih nastopov in tekmovalj, v katerih sodelujejo tudi železničarji iz drugih bratskih republik. V Ljubljani so že od nedelje na dnevnem redu tekmovalja v raznih športnih panogah, v katerih so se pomerili teško in lahko atleti, kegljači, nogometaši in drugi. Mladinci lahko tečejo so tekmovali za Inkertov pokal. Košarkarji pa so se spopadli s košarkarji iz Skopja. V kolezarskih dirkah bodo sodelovali železničarji iz Maribora, Nove Gorice, Kopra, Reke in Zagreba. Celjski železničarji so priredili šahovski turnir s šahisti železničarji iz Sevnice. Nadalje so že priredili nogometne tekme in akademije.

Ob tem prazniku se bodo spomnili tudi padlih železničarjev borcev in žrtov okupatorja ter počastili njihov spomin s komemoracijami, ki jih bodo imeli na predvečer praznika ali na sam praznik pri spominjskih ploščah. V večjih krajih bodo za železničarje posebne gledališke predstave. V Celju bodo uprizorili dramo »Mladost pred sodiščem«, v Zidnem mostu bodo predvajali film »Na svoji zemlji«, v Mariboru pa »Ohridsko legendo«. Tu bo poleg drugega tudi nastop folklorne skupine zagrebskega železničarskega društva »Vinko Jedjut«.

Manjše sindikalne podružnice in kolektivni železničarjevi bodo imeli akademije z izbranim sporedom, kot n. pr. Tržišče na Dolenjskem, Sevnica in druge železniške postaje.

Letošnje praznovanje naših železničarjev so hkrati tudi manifestacija njihovega dela in življenja ter uvod v drugi večji krajih bodo za železničarje posebne gledališke predstave. V Celju bodo uprizorili dramo »Mladost pred sodiščem«, v Zidnem mostu bodo predvajali film »Na svoji zemlji«, v Mariboru pa »Ohridsko legendo«. Tu bo poleg drugega tudi nastop folklorne skupine zagrebskega železničarskega društva »Vinko Jedjut«.

Hrvatsko - slovenski mladinski festival v koprskem in bujskem okraju od 13. do 20. junija

Koper, 13. aprila. V Koprju se je sestel pripravljalni odbor za hrvatsko-slovenski mladinski festival v Koprskem in bujskem okraju od 13. do 20. junija. Pripravljalni odbor, v katerem so člani centralnega odbora ljudske mladine Slovenije in Hrvatske ter obeh okrajev je sestavljen iz kulturnih in športnih prirediteljev. Začetek festivala bo 13. junija zvečer v Bujah s slavnostno predstavo Marina Držića »Dubravka«. Drugo jutro dopoldne bo na bujskem stadionu množična kulturna prireditev. Sodelovalce bodo najpomembnejše mladinske kulturne skupine Slovenije in Hrvatske, folklor-

ne skupine ter okoli 1000 pevcev obeh republik. Na sporedu so tudi krožne kolezarske in druge tekme. Popoldne bo na stadionu fizikulturni zlet članov »Partizana« obeh republik, na katerem bo sodelovalo okoli 500 članov Jugoslovanske ljudske mornarice. Zvečer bo v Bujah velika ljudska veselica. V tednu mladinskega festivala bodo v obeh okrajih številne kulturne in športne prireditve. Okoli 30 večjih vasi obeh okrajev bodo obiskale najboljše skupine mladencev Slovenije in Hrvatske, ki bodo z domačimi društvi pripravile kulturne in športne prireditve. Fizikulturni zlet »Partizana« Jugoslovanskih mornarjev bo tudi v Koprju, a v Portorožu bodo Bujci gostovali z Držičevo »Dubravko«.

Zaključne prireditve bodo 20. junija v Koprju. Dopoldne bodo na Titovem trgu nastopili združeni pevski zbori obeh republik, Brodarska zveza Slovenije in Hrvatske pa bo priredila v koprskem zalivu regato. Na sporedu so tudi motorne dirke, letalske skoke, sodelovanje jadralnih letal, padalcev in hidroavionov. Mladinska organizacija bujskega okraja bo ob tednu festivala pripravila razstavo umetniških fotografij članov Hrvatske, ki bodo v Koprju in Bujah javno modelarsko razstavo.

Pripravljalni odbor bo dal te dni v tisk letake in značke za festival po osnutku slikarja Trpišana, Futnika bo izdal posebne prospekte, ki bodo v sliki in besedi prikazovali preteklost, zgodovinske spomenike, borbo in trpljenje ter življenje prebivalcev koprskega in bujskega okraja po osvoboditvi.

V Hrvatski bodo ustanovili Zvezo ljudskih univerz

Zagreb, 13. aprila. Na sinočnji seji iniciativnega odbora so sklenili, da bodo v Zagrebu ustanovili Zvezo ljudskih univerz Hrvatske. Ustanovna skupščina Zveze ljudskih univerz, ki jih je v Hrvatski nad 170, bo 27. t. m.

Gostovanje Slovenske filharmonije v Trstu

Ljubljana, 13. apr. Orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta dr. Danila Svara bo odpotoval jutri v Trst, kjer bo v dvorani »Arditorium« priredil operni večer s sodelovanjem solistov ljubljanske Operne Vilne Bukonce, dirigenta Branimira Smerkerlija in Danila Merliaka.

Skrb za mladino je stvar vse družbe

Z občnega zbora Društva prijateljev mladine v Mariboru

V nedeljo je bil v Mariboru občni zbor Zveze prijateljev mladine za Maribor, mesto in iniciativnega odbora Zveze za Maribor-okolico, na katerem sta se obe zvezi združili. Zboru je prisostvovalo čez 300 delegatov in predsednik MLO Milos Lednik kot zastopnik političnega organa mesta in okraja. Navzoči so počastili spomin pokojnega Borisa Kidriča z enominutnim molkom, pionirskemu odredu »Boris Kidrič« pomagala 120 družinam, občni zbor 5000 din namesto venca na grob.

V Mariboru je delalo 10 družtev z več kot 10.000 člani in 27 starejšinskih svetov z več kot 50 člani. Društva so imela največje in najboljše sekcije, ki so poizkušale načrtno in z veliko vnetostjo za zdravje telesno in duševno življenje mladeži. Rezultat teh prizadevanj je med drugim vzgojna in vzgojne ustanove, pomagala opremiti politični delavnice, stipendiral materialno ogrožene dijake in valence, omogočila mnogim otrokom prehrano v šolskih kuhinjah, pomagala 120 družinam, organizirala tečaje za mladino od 14 do 16 leta pomagala pri vključevanju mladine v poklice ter pripravila skupno z Ljudsko univerzo in Pedagoškim društvom tri predavanja šolo za starše in vzgojni teden. Tudi v okolici je lani porasla skrb za mladino in se je odražala v delu, predvsem v delu starejšinskih svetov s pionirji.

Razprava po poročilih je pokazala, da so društva prijateljev mladine storila v svojem delu velik korak naprej, ob velikem raz-

zumevanju ljudske oblasti, ki je to delo podpirala in spodbujala. Predvide, ki so jih društva postavljala v zvezi z zaščito mladine in družine. Večina društev se je uveljavila v okviru občine in občinskih odborov, kar jim omogoča, da s družbenim činstvom. To je poudaril v svojih pozdravnih besedah tudi predsednik MLO Milos Lednik in dejal, da bo morala Zveza, ki zasluži za svoje delo, da bodo v prihodnje, je do konca delo vse priznanje, tudi v bodoče prevzemati od komunne del nalog, ki zadevajo vzgojo mladine, komunna pa bo skrbela, da bo Zvezi prijateljev mladine zagotovila osnovne materialne pogoje za delo. To zagotavlja tudi poročanje Maribor, ki leto 1954 ki predvideva 45 odstotkov proračunskih sredstev za prosveto ter socialno-zdravstveno zaščito otrok in družine. Poudaril je tudi potrebo, da bi društva prijateljev mladine še pomnožila vrste svojih članov in naj bi postali vzgojni aktivisti vsi državljani, saj je skrb za mladino stvar vse družbe.

Med pomembnejšimi sklepi, na podlagi katerih bo Zveza prijateljev mladine v Mariboru v bodoče usmerjala svoje delo, naj omenimo da bodo z družinskimi posilnicami v petih letih izvedli točno analizo družinskih razmer v okraju posebno skrb bodo posvetili otrokom, ki zapuščajo šole in jih bo treba vključiti v uk, s pomočjo sindikatov pa bodo poglabili vzgojno delo med starši. Vrsta drugih sklepov prav tako očitno kaže, da bodo društva prijateljev mladine skrbela, da bo postala vzgoja mladeža rodu res smotrna družbena dejavnost. (Op)

Uspel koncert moškega pevskega zbora v Celju

CELJE, 11. apr. Sinčni je celjska kulturna kronika s storiim nastopom komornega zbora in v predlozi v letnici njegove dela, ki ga od njegove ustanovitve osmeje vodi prof. Egon Kunej, zabeležila pomemben dogodek. Velika dvorana kina »Union« je bila že pred začetkom sporeda nabito polna. Med poslušalci so bili vsi najvidnejši predstavniki mestnega in okrajnega ljudskega odbora, političnih organizacij, delovnih kolektivov itd.

Za svojimi stotim nastopom potrdil visoko umetniško raven. Temu uspehu je nedvomno pripomogel skrbno izbran program, ki je zlasti na koncu z Marcolivima skladbama »Moja ljubica« in »Nabavila najdalje Skerzjakovo pamjo »Moja ljubica mi

Dve nagradi prvomajeskega nagradnega natečaja sta tudi 2 celoletni naročniki na revijo »Življenje in tehnika«

Clani Prešernove družbe bodo najkasneje do 1. decembra letos prejeli med drugimi tudi najnovejšo povest priljubljenega slovenskega pisatelja Franceta Bevka »Tuja kri«. Razgibana zgodba povesti se odvija v odjudni samotni tolimskih hribov, to je povest družine, v katero se vrine tujec po duhu in krvi ter sproži vrsto navzkrižij. Okvir zgodbe so dogodki, ki jih je ljudstvo v Slovenskem Primorju doživljalo pod fašizmom in prve mesece osvobodilnega boja. Poleg te knjige prejmejo člani za članarino 240 din (ter poštino 20 din) še bogato ilustriran koledar, prevodno delo, mladinsko povest Iva Zormanca »Svobodni gozdovci« ter zemljepisni priručnik »Dežele sveta«.

Clane vpišujejo do 10. maja poverjeniki Prešernove družbe, vse knjigarne in uprava Prešernove družbe, Ljubljana, Ulica Toneta Tomšiča 9.

V R E M E

V Ljubljani je znašal zračni pritisk ob 7. uri 760,9 mm, priški zaiste temperatura zračni minus 30, najnižja nočna — 20, relativna vlažnost 84%, nebo jasno, vidnost 20 km. Napoved za sredo, 14. aprila: Se lepo vreme s povečano oblačnostjo zlasti v višini oblaki. Dnevne temperature bodo nekoliko višje (nekaj čez 15 stopinj), nočne pa bodo okoli 0 stopinj. Tu in tam še nevarnost snežne.

Upravni odbor »Mesnina« Ljubljana naznanja, da nas je za vedno zapustil.

FRANC PODKOV Pogreb nepozabnega borca za pravice del. razreda bo v četrtek, 15. t. m. ob 15. uri v Zal na pokopališču.

Sindikalna podružnica »Mesnina« Ljubljana, sporoča žalostno vest, da je preminul njen član.

FRANC PODKOV Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 15. t. m. ob 15. uri popoldne na Zalah.

Umrla nam je v 76. letu starosti naša dobra mama, sestra, stara mama

MARIJA PFUNDRNER roj. Azman

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 15. aprila 1954 ob 15.30 z Zal kapelice sv. Nikolaja. — Zalujoka sinova z družinama.

OB ROBU DOGODKOV

Dulles pravi, da je zadovoljen

Delni uspeh

Ameriški zunanji minister Dulles je danes zvečer prispel v Pariz, kjer se bo že jutri posvetoval z Bidaultom o deklaraciji o »enotni akciji« na Daljnem vzhodu, obenem pa tudi o stališčih na ženevski konferenci. Za prve dni po tem, ko je Dulles objavil svojo zamisel o opozorilu L.R. Kitajski naj se preneha vmešavati v indokitajsko vojno, je bilo videti, da London in Pariz nad zamisljo nista nič preveč navdušena. Točen potek razgovorov med Dullesom in Edenom ni znan kljub komunikaciji (le-ti ne povedo vedno vsega), vendar pa opazovalci sodijo, da je Eden načelno pristal na takšno deklaracijo, toda samo v primeru, da ženevska konferenca ne bo uspešna. To je za Dullesa pravzaprav udarec, saj se je tako iznenada odpravil na pot predvsem zato, da bi mogel deklaracijo objaviti še pred 26. aprilom, ko se začne konferenca v Ženevi. Se veči opazovalci sodijo, da so Dullesu v Londonu vljudno, toda nedvoumno povedali, da je glede vojne v Indokini najbolj pristojna Francija in da zato brez njene privolitve in njenega odobranja ne ni mogoče, ali vsaj na primeru ukreniti ničesar. Dulles je torej odšel v Pariz s takšnim prijateljskim navetom in le polovičnim uspehom (ali bolje neuspehom) glede svoje deklaracije. Vendar pa je tudi zelo malo verjetno, da bi v Parizu opravil kaj več. Francozi sicer zelo radi sprejemajo dolarje in ameriško orožje, ki ga potrebujejo v Indokini, prav nič pa jim ne diši, da bi vse skupaj prevzeli Američani. Poleg tega ima Bidault tudi bolj ali manj vezane roke saj je skupščina sprejela resolucijo, da je treba skušati v Ženevi doseči sporazum in končati vojno v Indokini.

V Spodnjem domu je opoziloja ostro protestirala, ko je Eden bral poročilo o razgovorih z Dullesom — V sporočilu je rečeno, da sta ZDA in Vel. Britanija pripravljene posvetovati se o možnosti kolektivne obrambe za Indokino

London, 13. aprila (Tanjug). V Londonu so se danes končali razgovori med ministrom za zunanje zadeve ZDA Johnom Fosterjem Dullesom in ministrom za zunanje zadeve Velike Britanije Anthony Edenom, ter predsednikom Churchillom. V skupnem sporočilu, ki je bilo objavljeno po razgovorih, je rečeno, da so se državni posvetovali ne le o politiki v jugovzhodni Aziji, pač pa tudi o drugih vprašanjih, med drugim o mirolni uporabi atomske energije po Eisenhowerjevem načrtu.

Sporočilo izraža obžalovanje, da so komunistične sile v Indokini pred ženevsko konferenco povečale vojaško dejavnost proti silam Francoske Unije in ugovarjajo, da ta dejavnost ogroža mir in varnost vsega področja jugovzhodne Azije in zahodne Pacifika. Poročilo pravi, da bo ženevska konferenca prinesla mir v Indokino.

ZDA in Velika Britanija sta pripravljene skupno z drugimi prizadetimi državami posvetovati se o možnosti kolektivne obrambe v okviru Ustanovne listine Združenih narodov, da se zagotovi mir, varnost in svoboda jugovzhodne Azije in zahodne Pacifika. Upamo pa, da bo ženevska konferenca prinesla mir v Indokino.

AVSTRIJA V BOJU ZA NEODVISNOST

Zgodovina bo izrekla sodbo

Kancier Raab bo na obisku v Vel. Britaniji ponovno opozoril na avstrijsko vprašanje

Kancier Raab

Dunaj, 13. aprila. (Tanjug). Avstrijski kancier inž. Raab je izjavil, da bo ob obisku Veliki Britaniji ponovno opozoril na osvoboditev Avstrije, čeprav so v načrtih velesil sedaj na prvem mestu problemi Daljnega vzhoda. Zadnji poskusi z atomsko bombo so dokazali, da je mogoče svetovne probleme rešiti samo na mirnem način in da zato zasedba Avstrije ni potrebna.

Velika Britanija podpisala sporazum z EOS

Velika Britanija bo obdržala svoje čete na celini, dokler bo trajala nevarnost

Pariz, 13. aprila (Reuters). Predsednik odbora evropske obrambne skupnosti Herve Alphand je podpisal danes sporazum, ki ureja razmerje Velike Britanije do evropske obrambne skupnosti. Besedilo sporazuma bo objavljeno šele jutri. V dobro obveščenih krogih pa so prepričani, da določa sporazum, da bo Velika Britanija obdržala čete na evropski celini, dokler bo trajala sedanja napetost. Velika Britanija se bo posvetovala z evropsko obrambno skupnostjo, preden bo umaknila svoje čete iz celinske Evrope. Sodijo tudi, da bodo britanske enote pod istim poveljstvom kot obojene sile evropske vojske in da bo Britanija zastopana v vseh glavnih organih Evropske obrambne skupnosti.

Pariz, 13. aprila (r.). Ministrski predsednik Laniel je izjavil, da mora biti sporazum med državami Evropske obrambne skupnosti in Vel. Britanijo, ki je bil danes podpisan, še odobren od francoskega parlamenta. To se bo zgodilo šele, ko bo Evropska obrambna skupnost uveljavljena. Prav tako mora biti popreje rešeno vprašanje Posarja, in sicer v doletnem roku, ter morajo biti odobreni dodatni protokoli k pogodbi o Evropski obrambni skupnosti, kakor jih je predlagala Francija.

Prvo indijsko notranje posojilo

New Delhi, 13. aprila (Tanjug). Indijska vlada je sinoči razpisala prvo državno posojilo za izvedbo državnega načrta. V razglasu vlade je rečeno, da je namen razpisa posojila, da bi vsi državljani sodelovali pri velikih naporih za zgraditev nove Indije. Posojilo je dokaz, da je Indija namenjena zgraditi državo in jo napraviti enotno, močnejšo in srečnejšo.

Sovjetski zvezi izročili predloge glede mirolnje uporabe atomske energije. Vlade Velike Britanije in prizadetih prijateljskih držav so bile vprašane za mnenje in so sodelovale pri izdelavi predlogov, poslanih ZSSR, ki se ni odgovorila. Na koncu poudarja, da je britanski zastopnik v Združenih narodih ob podpori zastopnikov ZDA in Francije predlagal, da bi čimprej sklicali sesanek podobne komisije OZN za razorožitev.

To sporočilo je prebral danes popoldne v Spodnjem domu ministru za zunanje zadeve Anthony Eden. Ko je govoril o načrtu za ustanovitev kolektivnega obrambnega sistema v jugovzhodni Aziji, so se slišali iz klopi opozicije vzkliki »Sramota« in »Druga Koreja!« Vodja opozicije Atlee je dejal, da bi bila potrebna za ustanovitev zveze proti napadalnosti v ju-

govzhodni Aziji enotnost azijskih držav. Na to je Eden odgovoril, da bi morali tam ustvariti podoben sistem kot je severnoatlantski pakt. Organizacija take vrste ne bi bila učinkovita brez prostovoljne udeležbe prizadetih držav. Aneurin Bevan je izrazil mnenje, da bo britanska javnost sprejela ta del sporočila kot »kapitulacijo« britanske vlade pred ameriškim pritiskom.

Šel sovjetske obveščevalne službe v Avstraliji prosil za azil

Canberra, 13. aprila. (AP) Predsednik avstralske vlade Menzies je sporočil danes v parlamentu, da bo posebna komisija proučila podatke, ki jih je dal bivši tajnik sovjetskega veleposlanstva in vodja sovjetske obveščevalne službe v Avstraliji Vladimir Petrov. Petrov je pred nekaj dnevi prošil za politično zaščito. Predsednik vlade Menzies je sporočil v parlamentu, da so Petrovu nudili zaščito in o tem obvestili sovjetske veleposlanstvo. Izjavil je tudi, da je dal Petrov varnostni službi mnogo listin in ustnih podatkov in da je navedel svoje zveze in sodelavce. Menzies je dejal, da bo potrebno precej časa, dokler bodo proučili vse gradivo, da pa se že iz do sedaj pregledanega gradiva vidi, da so vmes vprašanja, ki so zvezana z varnostjo Avstralije in zahtevajo sodno preiskavo. Ta vprašanja se nanašajo na delovanje sovjetskih agentov v Avstraliji in nekaterih avstralskih državljanih, ki so navedeni v listinah z napadnimi ali konspirativnimi imeni.

Hull pri Sing Man Riju

Seul, 13. aprila. (AFP) Poveljnik obojnih sil Združenih narodov na Koreji general John Hull je prispel danes iz Tokia v Seul. Po prihodu je izjavil, da se bo s predsednikom Sing Man Rijem pogovoril o južnokorejski zahtevi, da bi ZDA poslale Južni Koreji finančno pomoč, ki bi ji omogočila povečati obojono sile. Hull je pripomnil, da bi bil južnokorejski načrt o povečanju vojaških sil na 40 divizij neizvedljiv brez tuje pomoči.

Radioaktivni prah v Kalkuti

Neh Delhi, 13. aprila (Tanjug). V Kalkuti so odkrili radioaktivni prah, ki izvira, kakor trdijo, od eksplozije vodikove bombe. Prah so našli na krilih dveh letal, vsedel pa se je verjetno v velikih višinah. Prah ima slabo radioaktivno moč, ni nevaren in ga bodo uporabili pri znanstvenih raziskavah.

ZAPISEK IZ TURČIJE

Anatolsko gospodarstvo

Na izmirskem velesejmu sem opazoval, kako so se obiskovalci turškega paviljona najbolj zadrževali pred izdelki velikega metalurškega kombinata v Karabiku. Pomno so govorili o njem in si kazali fotografije visokih peči, topilnic in valjarn velikih podjetij, ki daje letno nad 350.000 ton železa in jekla. Kombinacijo v Karabiku so začeli graditi v letu 1934, ko je republikanska vlada sprejela prvi petletni načrt. V teh petih letih pa niso zgradili samo kombinata v Karabiku, ampak so v teh letih zrasle tudi številne druge tovarne: tovarna papirja in celuloze v Izmiru, tekstilni kombinat v Kaiseriju ter mnoge tovarne kemične, stilsne, keramične, cementne, sladkorne, tobakne in prehranske industrije ter rafinerije nafte in električne centrale. Leta 1950 je bilo v Turčiji 1794 tovarn.

Turška industrija se je razvijala na kapitalističen, vendar le na svojstven način. Industrija je rezultat sodelovanja državnega in privatnega kapitala. Mnogo planiranih tovarn je zgradila Sumerbanka s pomočjo sovjetskega kapitala. Vendar pa je pod vplivom prve sovjetske petletke in svetovne krize močan birokratizem usmeril turško gospodarstvo v državni kapitalizem, kar je na nadaljnji razvoj industrije delovalo negativno. Zato je počasi rastel odpor proti takšni gospodarski politiki.

Pred odhodom v Pariz je minister za zunanje zadeve ZDA izjavil na londonskem letališču, da je nemavno zadovoljen z razgovori. Nikoli ni sodeloval v tako uspešnih razgovorih. »Popolnoma sem zadovoljen z uspehom razgovorov z Edenom in s pridno z rama ob remi stopali v trdni enotnosti, kot dolej v prefektostu, je dejal John Foster Dulles.

Pariz, 13. aprila (AFP). Ameriški minister za zunanje zadeve je prispel danes popoldne v Pariz. Na pariškem letališču Orly je izjavil, da morajo vsi, ki so v skrbeh zaradi položaja na Daljnem vzhodu, dokazati svojo enotnost in iskati skupni cilj. Le-ta pa je hitro končanje vojne v pogojih, ki bodo zagotovili svobodo in pravico vsem narodom tega področja.

Resno opozorilo Zavezniški vojaški upravi

»Primorski dnevnik« navaja podatke o razlastitvah slovenske zemlje na Tržaškem in opozarja na neodgovornost vojaške uprave pri izvajanju irendentističnih načrtov

Trst, 13. apr. (Po tel.) Raznarodovalni pritisk na Slovence v anglo-ameriški coni Tržaškega ozemlja se je v zadnjem času povečal z novimi dosedaj po obsegu največjimi protizakonitimi in nasilnim razlastičevanjem slovenske zemlje v predmestju Trsta in bližnji okolici.

Italijanska ustanova za industrijske pristanke v Zavljah je napovedala v dolinski in tržaški občini postopek za razlastitev 120.000 kvadratnih metrov plodne zemlje, s čimer bi uničili 30 slovenskih kmetij ter povečali število brezposelnih za nekaj sto novih slovenskih proletarcev, ki naj bi postali plen komisije za novačenje novih prostovoljcev za Avstralijo. Za italijanski koncern »Italcementi« iz Bergama pa mislijo razlastiti 6000 kvadratnih metrov rmanjskih vinogradov, ker baje to zemljo potrebujejo za svoje cementarne v žvelejskem pristanišču. V devinski in nabrežinski občini pa »nakupujejo« zemljo za novo italijansko tovarno papirja, ki naj bi zaposlila po vojni priseljene italijanske družine, za katere so že zgradili na slovenski obali celo naselje. V načrtu pa imajo še nadaljnje gradnje 250 stanovanj v Sesljanu, 24 jih dokončujejo pri Sv. Križu, 16 jih imajo v načrtu v ribiškem naselju itd.

»Primorski dnevnik« obtožuje danes angloameriško vojaško upravo, da namenoma poitalijanjuje Svobodno tržaško ozemlje, da bi pred svetom dokazala »supravidenost« svoje politike podpiranja italijanskega imperializma. Casopis piše o poskusu uprave industrijskega pristanišča v Zavljah, da bi slovenskim kmetom odvzela njihovo zemljo in tako izpolnila del irendentističnega načrta o odvzemu slovenske zemlje v coni »A« STO, ki ga angloameriške oblasti dopuščajo in podpirajo. »Primorski dnevnik« ugotavlja, da se niti fašizmu v četrstoletni najočnejši vojni državi niso posrečilo odvzeti Slovincem tako velike površine zemlje, kot se je zgodilo pod angloameriško vojaško upravo. »Kot politično

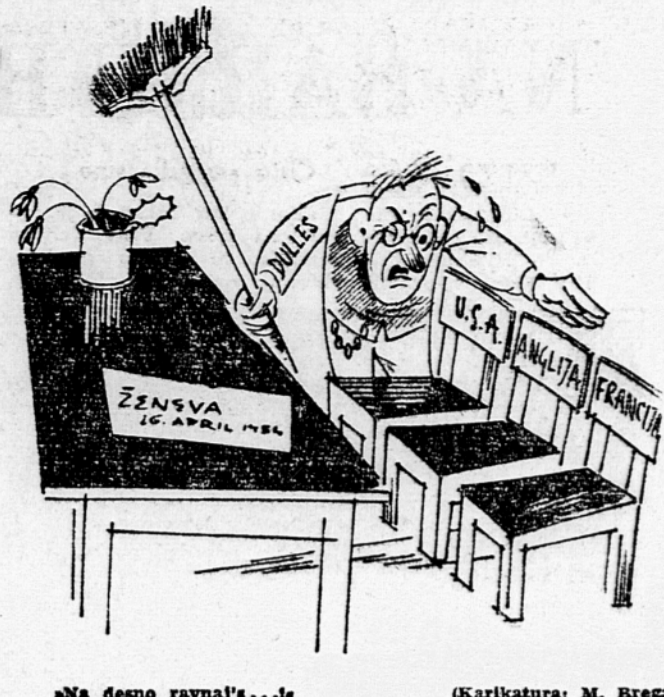
NOVICE V SLIKI

Vojaška delegacija Etiopije, ki je te dni dopotovala v našo državo na čelu s brigadnim generalom Merid Mengesom, na obisku pri državnem sekretarju za narodno obrambo I. Gošnjaku

brez načrta. »Vsak zasebnik lahko mirno gradi svojo tovarno kjer hoče in kakor hoče, brez vsakršnega načrta ali posvetovanja z državo«, me je prepričeval generalni direktor industrije Džonk. (Ni nemavno, da generalni direktor zato ni vedel točno, koliko tovarn je v Adani.) Vendar pa je kljub vsemu temu turška industrija zelo slabo razvita, zato je sedanje nenačrtno gospodarjenje toliko bolj škodljivo. Samo en primer: v Istanbulu je več kot 13.000 takšnih avtomobilov. Če bi devizni denar, ki so ga izdali zanje, uporabili za nakup tovarniških naprav, bi lahko zgradili več tovarn avtomobilov, ki bi v kratkem času lahko proizvedle tolikšno število avtomobilov in se amortizirale.

Popotnik, ki potuje z motornim vlakom skozi obširno Konjsko polje v Anatoliji, vidi prizor, ki je v vseh žitnodolnih krajih Turčije enak: kolone traktorjev, ki orjejo plovdovito zemljo. Kilometre dolgi rovi so polni pšenice, ki čaka, da bi jo natovorili in vendar samo v dveh krajih vidi nekaj malih, okroglih, železnih ameriških silosov. Pomanjkanje silosov je eden izmed važnih problemov v današnji Turčiji. Demokratska vlada je z Marshalov pomočjo kupovala traktorje, tako da jih je sedaj v Turčiji okoli 60.000, pri čemer v vseh rodovitnih krajih obdelujejo 60 do 90% zemlje s stroji. Vse to je povzročilo, da je Turčija sedaj v izvozu pšenice na petem mestu na svetu. Zadnje čase še hudo iščejo kupce. Silosov nimajo in žito mora tako čakati na zemlji. Tudi na ostalih področjih kmetijstva so dosegli lepe uspehe. Tobaka pridelajo 100 tisoč ton več kot v predkmalistični dobi, bombaža izvozijo 150.000 ton, v proizvodnji rožin, smokev in lešnikov pa je Turčija na prvem mestu na svetu. Proizvodnja teh dobrin nameravajo še povečati. Mehanizacija kmetijstva pa je povzročila tudi težave. Posuš na svoji poti skozi Turčijo sem videl veliko število ljudi, ki potujejo iz kraja v kraj iščejo delo. Zaradi mehanizacije je ostalo 20% delovne sile na deželi brez dela. Le-ta ne more oditi v industrijo, ki je še prešlabo razvita, da bi jih mogla zaposliti. Brezposelne sedaj podpira vlada, kar je za gospodarstvo Turčije hudo breme. Vendar pa današnji voditelji Turčije prav dobro razumejo težave in jih poskušajo rešiti. Sedaj obstaja načrt, da bi odvečno delovno silo zaposlili s tem, da bi ji dali državno zemljo. Pri izvajanju tega načrta bodo seveda spet nastopile težave, saj primanjkuje denarja za opremo, pa tudi za kredite. Nekateri menijo, da ta rešitev tudi ni najboljša, ker da se bo s tem kmetijska proizvodnja še bolj zagnala. Zato, da je to le začasna rešitev. Najboljša rešitev je vse-kakor pospešiti industrializacijo države. To bo šlo težko, kajti domači kapital je prešlab, da bi resno investiral v težko industrijo; domači kapitalisti se bolj zanimajo za lahko industrijo. Ki se hitro amortizira in prinaša dobiček. Zato so se v Turčiji odločili, da bodo skušali pribiti tuji kapital in so v parlamentu že izglasovali zakon, po katerem bodo dobili tuji investitorji razne ugodnosti. Kljub temu pa se bodo Turki z vsemi delami borili za to, da dotok tujeje kapitala ne bi v nikakršnem pogledu ogrozil njihove neodvisnosti. V. A.

»Na demo razvaja...« (Karikatura: M. Bregar)

NA BARJU BAGRI BRNE

Letošnji proračun vodne skupnosti ljubljanskega Barja v znesku 54 milijonov je zagotovil najnujnejša vzdrževalna dela. Po prvotnem dogovoru in v zvezi s pravili

Cisto »scagali« smo »Veste, kar bel mah je rasel nad travo. Prav nobena rastlina ni mogla prodati skozenj na svetlo. Na teh

večkrat vabili, naj pride, naj si ogleda dela, ker se nismo in nismo mogli premakniti naprej. Ni ti za malico nismo zaslužili, prav zares! Ze čisto »scagali« smo. Okoli enega

svoj zasebni jarek. Tudi sejati nameravamo oves, deteljo, sončnice in travo, samo da se še malo osuši. Saj se konji še vedno v zemljo vgrzeajo, kakor da bi v »maslo« stopali. Če pet let bomo zemljo že nekako udelali, mu je ugovarjal vodja.

Da, veliko je pomagala vodna skupnost Komanjčanom. Potok s številnimi izvirki, ki prihajajo na dan izpod hriba nad vasio, se je še nedavno razlival z grebena, ki ga je napravila voda, ko je nanesla zemljo ob toku in zamakal nad 10 ha površinj, last tamkajšnjih vaščanov. Z 800 tisoč dinarji, kolikor so stala dela pri urejevanju glavnih odvodnikov s prago, katerih izvedba spada med težja melioracijska dela, in velikimi napori vaščanov, se potok in močvirna voda zdaj končno le stekata v glavni odvodnik. Komanjčani so meliorirali svoj kos zemlje vsekakor z velikimi napori. Drugi Barjanji bodo melioracijska dela odšli prav gotovo veliko lažje opravljali, kajti pred dnevi sta že pričela brniti na Barju nova bagerja.

Skofelčan Trtnik, predsednik skupnosti celega Barja, se kot star Barjan dobro spozna na izsuševanje. Z delno zagraditvijo Gradašnice je skupnost omogočila, da teče voda še naprej po strugi do izliva v Ljubljano. To je velikega pomena za odplavljanje odpadnih voda, ki tečejo v Gradašnico. Desno: Bager je pravkar dvignil blato iz spodnjega dela odvodnika; prenesel ga bo na desno stran in tam odložil.

skupnosti — v njih je rečeno, da prispevata v ta proračun ljubljansko-okoliški okraj 20 odstotkov, Ljubljana-mesto pa 25% — sestavljajo ta proračun dotacije (30 milijonov) iz republiškega vodnogospodarskega sklada, dalje nad 14 milijonov prispevka iz lastnih sredstev (Ljubljana-okolica 8 milijonov, Ljubljana-mesto pa 6,5 milijonov), ki naj bi jih dala omenjena odbora; razliko pa naj bi doplačali Barjanji sami. Poleg tega je bilo sklenjeno, da bosta navedena odbora dala iz svojih vodnogospodarskih skladov še sredstva za večje regulacije na Barju ter sečnjo in košnjo ob Ljubljani. Medtem ko je ljubljansko-okoliški okraj svojo obveznost izpolnil (iz lastnih sredstev je dal 8, iz vodnogospodarskega sklada pa 16 milijonov), pa namerava mestni ljudski odbor dati le 6 in pol milijona din in še to iz vodnega sklada. Vse to kaže, da zaradi tega sečnja in košnja ob Ljubljani ne bosta povsem izvedeni.

površinah nismo dobili prav nič. Čeprav smo kupili dobre molznice, ni bilo mleka, kajti seno je dajalo le malo od sebe. Dolgo smo pritiskali, da so nam končno le priskočili na pomoč. Kopenje odvodnika je zelo težavno delo. Do košen smo bili ves dan v vodi. Vsak dan je bilo 15 vaščanov pri delu. Delali smo po večini predlansko in lansko zimo. Ko smo jutraj vstali, so nam bili členki do dela trdi. Sele čez dan je slo nekoliko na bolje, ko smo se razgibali. Pa tiste norme za izkop zemlje in blata. Direktorja vodne skupnosti smo

štora smo hodili po cele tedne. Nekateri so predlagali, naj bi se ga ognili, drugi pa so pričeli z delom drugje, kjer štorov ni bilo. Pri vrhnji plasti zemlje je še nekako slo, v spodnji pa se ni nikamor premaknilo. Z drugimi delavci bi se dela prav gotovo zavlekla za dva meseca več. Ko je prišel direktor in nas »potroštal«, je spet slo počasi naprej. Navsezadnje smo se temu naporu temu delu le privadili. Rečem pa vam, da morajo biti pri takšnem delu samo dobri delavci. Opravili smo zelo koristno delo. To so spoznali tudi sosedni Družničniki, ki zdaj nadlegujejo, da bi še oni »potegnili« kanal do ceste, nam je pripovedoval Slavko Česnovar iz Komanje vas, vodja tamkajšnjih melioracijskih del.

Ko bi »Dinara« priplula 5 dni prej

Zelja, da bi imela skupnost svoje blagore za urejevanje odvodnikov obstaja že vsa povojna leta. Ker so se sredstva iz leta v leto večala, je skupnost lani v septembru naročila na osnovi kratkornih pogojev — regresov na uvožene kmetijske stroje in podobno — v Angliji dva bagerja. Spritjo tega, da staneta 44 milijonov din in da znaša 40% regres, kakršen je veljal lani za te vrste kmetijskih strojev, nad 17 milijonov din, je skupnost pripravila 26 in pol milijona din. Toda, glej vruga! Letos se je z novo odločbo, na osnovi katere je bil ukinjen regres na uvožene stroje, položaj mahoma spremenil. Odločba je stopila v veljavo 1. marca, ko je bila ladja »Dinara«, vsaj tako sklepamo po tem, da sta bila stroja ocarinjena v reški luki 5. marca, še na poti. In kje naj zdaj skupnost dobi 17 milijonov? — Tolik je bil namreč lanski regres za ta dva stroja.

Toda bagerja že brnita pri Vnanjih Goricah. En sam stroj lahko opravi na dan delo, ki bi ga opravljaljo 80 do 90 ljudi. Tudi v spodnjih plasteh zemlje, kjer je voda in blato, lahko hitro opravljata svoje delo. — ač —

Konji se še vedno vgrzeajo

»Fante, jopce dol.« je pričel pričati fantoma, ki sta kopalja manjši jarek, predsednik skupnosti celega Barja Skofelčan Trtnik. »Tako, tako, tudi stranske zasebne jareke kopate. Vidim, da ste jih nekaj že napravili, sicer jih pa manjka še precej. Kdaj pa mislite sejati,« je nadaljeval. »Ze, ze, toda vse naenkrat ni mo mremo napraviti. Kar dar ima kdo čas, si skoplje

Kakšna je usoda prijav trgovinske inšpekcije v Kranju?

V lanskem letu je izvršila trgovinska inšpekcija skupno 1210 kontrolnih pregledov, kjer so ugotovili 125 prekrškov. Od tega so odstopili 31 prijav javnemu tožilstvu, 79 sodniku za prekrške, 5 tajništvo za notranje zadeve in 10 raznim disciplinarnim sodiščem. Število pregledov kaže na izredno delavnost trgovinske inšpekcije, saj so napravili na mesec povprečno 100 pregledov (za leto 1954 pride na mesec povprečno le 64 pregledov). Odstotek prekrškov oziroma prijav (10 odstotkov) je tudi relativno nizek, zlasti pa je majhen v primeru z letošnjim številom prijav (od vseh pregledov je 20 odstotkov prijav). Za telenišno prvo tromesečje je značilno, da je vložila trgovinska inšpekcija največ truda v odkrivanju sredstev, ki so bila pridobljena na neupravičen način (nedovoljena trgovina in podobno). Tako so samo letos odzvelo podjetjem za podlrgni milijon na neupravičen način pridobljenih sredstev — lani pa skupno »le« 595.000.

dane prijave, letos pa na vse dane prijave se niso prejele nobenega obvestila, čeprav so nekatere obrtnike - zasebnike prijavili že drugič. Nadaljnje ukrepanje trgovinske inšpekcije je v veliki meri odvisno od usode teh prijav, o čemer pa ni obveščena. Tako njeno delo ne dobi pravih pomena in dokončne realizacije. Če ta »krogotok« ni zaključen, je normalno delovanje trgovinske inšpekcije onemogočeno in bodo morali prizadeti sodni organi to pomanjkljivost v prihodnje odpraviti. K. I.

Nekaj podrobnosti o delu Turističnega biroja v Ljubljani

ljeno. Lahko bomo preživeli te naše praznike na Bledu ali v Logarski dolini; lahko pa tudi na morju — v Opatiji, v Portorožu ali na večdnevnem potovanju na Jadranu.

Ne samo za upokojence — tudi za mladino

Zanimivo je, da odhajajo na take izlete največ upokojenci, vsaj doslej je bilo to opaziti. Vse leto zbira prihranke, nato pa jo mahne na takole krožno potovanje. Mladini je bilo bolj malo. Brezdvoma pa bodo zamislili, za katero uresničitev je biro že vse pripravil, pozdravili v prvi vrsti mladi ljudje. Na tri, štiri, petdnevne izlete bojetja. Svojo osnovno zamisel organizirati Ljubljancem nedeljske izlete in približati okoličanom razne kulturne, športne in druge prireditve, do katerih imajo sicer monotonno predvsem Ljubljanci. Turistični biro že vsestransko uresniči.

Kamnitičani so bili menda prvi, ki so se pripeljali s posebnim vlakom poslušat ljubljansko opero, in se po predstavi spet s posebnim vlakom vrnili domov. Nič drugega nimajo pripomniti kot to, da bi se taki obiski še pogosteje nadaljevali. Ljubljanci pa so odhajali na Črni Vrh in Polhov Gradec, na Menino planino, Jezersko, v Logaške Rovte...

Toda to je vendar bilo, bo ste rekli. Povej nam raje kam sedaj, ko je skopnel sneg in bo sonce vsak dan topleje in vabljivejšje. Res je! Zvedeli smo nekaj načrtov tega biroja. Kmalu bo pričel prijeti redne izlete v Portorož in na Blede, od časa do časa pa tri in večdnevna potovanja čez V:šič, po lepi Soški dolini v Novo Gorico, naprej v Portorož, Pulj, Opatijo in nazaj. Ali pa na Plitviška jezera, odtoč na Crikvenico in Opatijo. V narčtu so tudi dva potovanja: petdnevno do Splita in desetdnevno do Dubrovnika in Hercegovega v Boki Kotorski. Za 1. maj je že vse preskrb-

Kam na spomladanski izlet?

Red, kam na pomladni izlet? Odločiti se ni vedno lahko — ne spomladni, ne v katerem koli drugem letnem času. Nekdo si želi na gričke, a je vso okolico že oblezel. Rad bi še nekam dlje, v nove kraje pa ne ve za vse prometne zveze. Če pa bi vedel, bi se morda celo odločil »skočiti« čez nedeljo na morje.

Dovolite mi le nasvet, odločitev pa prepuščam sleherniku samemu.

Ko smo se to zimo vozili takole na nedeljske izlete čez Polževo, ki jih je organiziral ljubljanski Turistični biro, smo zvedeli mimogrede marsikaj zanimivega iz dela in načrtov tega mladega podjetja. Svojo osnovno zamisel organizirati Ljubljancem nedeljske izlete in približati okoličanom razne kulturne, športne in druge prireditve, do katerih imajo sicer monotonno predvsem Ljubljanci. Turistični biro že vsestransko uresniči.

Kamnitičani so bili menda prvi, ki so se pripeljali s posebnim vlakom poslušat ljubljansko opero, in se po predstavi spet s posebnim vlakom vrnili domov. Nič drugega nimajo pripomniti kot to, da bi se taki obiski še pogosteje nadaljevali. Ljubljanci pa so odhajali na Črni Vrh in Polhov Gradec, na Menino planino, Jezersko, v Logaške Rovte...

Toda to je vendar bilo, bo ste rekli. Povej nam raje kam sedaj, ko je skopnel sneg in bo sonce vsak dan topleje in vabljivejšje. Res je! Zvedeli smo nekaj načrtov tega biroja. Kmalu bo pričel prijeti redne izlete v Portorož in na Blede, od časa do časa pa tri in večdnevna potovanja čez V:šič, po lepi Soški dolini v Novo Gorico, naprej v Portorož, Pulj, Opatijo in nazaj. Ali pa na Plitviška jezera, odtoč na Crikvenico in Opatijo. V narčtu so tudi dva potovanja: petdnevno do Splita in desetdnevno do Dubrovnika in Hercegovega v Boki Kotorski. Za 1. maj je že vse preskrb-

Opozoriti pa je treba na važno pomanjkljivost v mehanizmu dela trgovinske inšpekcije — na obveščanje s strani sodnih organov o usodi prijav. V lanskem letu pristojni sodni organi — razen javnega tožilstva — niso obveščali trgovinske inšpekcije o odločbah na

Škropilci sadnega drevja — pozor!

V zadnjem času se je v Celju in okolici zaradi nepazljivosti škropilcev zgodilo več zastrupljenj s škropivom »Rumesane«. Zal, je med temi primeri bila tudi smrt. Zato sanitarna inšpekcija v Celju znova opozarja vse škropilce sadnega drevja, da se strogo ravnajo po navodilih, ki jih morajo upoštevati. Zlasti to velja, da morajo nositi zaščitno obleko, rokavice in širok kloboč. Pred delom si morajo obraz namazati z mastjo ali vazelinom, pri brizganju pa morajo nositi masko. Zlasti je važno, da ne vdihavajo strupenih hlapov, zato se morajo pri delu obrniti tako, da piha veter in nosi hlače proč od njih. Med delom ne smejo jesti ali piti in kaditi. Po opravljenem škropiljenju pa se morajo temeljito umiti. Važno je tudi pravilno razredčenje uporabljenega škropilva.

»Soledadin šal«

Mehiška filmska umetnost si je pri nas pridobila toliko prijateljev in občudovalcev, da bi bilo odveč spet obširneje govoriti o njej. Redko katera filmska zvezda je zala zamerila tako globoko poseči v resnično življenje svojih gledalcev, razgrniti pred njihovi očmi problematiko svoje doživetje, boje in težnje za svojimi ljudmi, njihove značaje in posebnosti.

Včasih se nam zdijo človeški liki, kakršne nam prikazuje mehiški film, nenavadni in težko razumljivi. Toda kakor smo nekoč že zapisali ob mehiškem filmu »En dan življenja« (ki so ga prav te dni spet vrtili v Ljubljani), moramo pač dopustiti, da so karakterne lastnosti, kakor nam jih prikazuje o mehiškem človeku mehiški film, pač tipične za mehiške ljudi in njihove človeške podoče.

Tudi v tem filmu je spet pred nami pristna mehiška filmska umetnost, ki prikazuje mehiško zemljo ter dušo in src mehiškega človeka. Filmski način prikazovanja, kakor ga najdemo v filmu »Soledadin šal«, je značilen za mehiško filmsko umetnost; že spet imamo občutek, kakor da gre za nekakšno obredno svečanost, ki se mogoče ziva v eno z okoljem pokrajine in s čudovito narodno glasbeno motiviko, kakršno srečujemo v večini mehiških filmov.

Križiče domačih in tujih avtobusnih prog

Veliko avtobusno podjetje »Slavnik«, ki se je prej imenovalo »Adria«, je prepustilo prodajo svojih vozovnic v Ljubljani Turističnemu biroju. Zakaj tudi ne bi? Biro ima lično urejeno čakalnico, garderobo, sprejema rezervacije za avtobusna potovanja za cel teden v naprej in nudi turistom in drugim potnikom že marsikaj drugega. O »Slavnikovih« avtobusih pa ni da bi govoril, saj kdo pa se še

Dr. P.

KULTURNI RAZGLEDI

Premiera „Evgenija Onjegina“ v mariborski Operi

Kot peto premiero letošnje sezone je uprizorila mariborska Opera Čajkovskega »Evgenija Onjegina«. Tudi ta opera spada po svojih kvalitetah med tista dela opernega repertoarja, ki se stalno vračajo na oder. Mariborčani so jo slišali že pred leti v raznih izvedbah in zasedbah. Letošnji uprizoritev je vodil in muzikalno nastudiral mladi dirigent Janez Komar, ki se je to pot predstavil mariborskemu občinstvu s prvim samostojno nastudiranim delom. Z »Onjeginom« na vsak način ni imel lahkega dela. Ze z dirigentsko tehnično stališča predstavlja marsikatero mesto zaradi svoje ritmike, to posebno tam, kjer nastopi večje število izvajalcev, prav trd oreh. V muzikalnem pogledu se ti »lirični prizorici, kot jih imenuje avtor sam, ne povzdignejo do kdo ve kakšnih dramatičnih vzponov, saj pravega dramatičnega zapleta in razpleta ta opera res nima. Vendar prav tako kot prevzame poslušalca sama zgodba Tatjana, Onjegina in Lenskoga enako ga pritegne melodiozna, poetična in zanosna glasba Čajkovskega. Ravno v takšnem značaju glasbe pa se skriva precej nevarnosti za interpretata. Prenekatero mesto more ob slabi interpretaciji zvodeti. Ravno tu ima torej dirigent priliko, da pokaže z smiselno izbranimi tempi, dinamiko in agogiko svoj muzikalni okus in čut za mero. Janez Komar je zanesljivo obvladal ves izvajalski aparat, tako da predstava v tem pogledu ni imela opaznejših nedostatkov. Interpretacija je bila v splošnem dobra in tempa pravilni. Morda bi pogrešal v njegovi koncepciji širše linije in zamaha, prehitro je dosegel na nekaterih mestih viške, ki na ta način niso izvenili dovolj prepričevalno. To velja predvsem za lirčna mesta. Dramatična mesta so bila v tem pogledu boljša (zbor kmetov v 1. dej., zanjda slika 3. dej.).

Koreografijo je dobro, v kolikor ji to pač dopušča odrske razmere, pa tudi kolikor ji nudi glasba možnosti za to, izvedla in zamislila Irena Kirbosova.

Kot solisti so nastopili: Tatjana — Ljerka Simičeva k. g., Olga — Mija Vidičeva, Larina — Adalberta Tumova, Filipjevna — Dragica Sadnikova, Onjegin — Miro Gregorin, Lenksi — Marjan Kristančič, knez Gremin — Aleksander Kovač. Simičeva v vlogi Tatjane ni mogla prav ogreti. Razpolaga z razmeroma lepim glasovnim materialom, a na spetnih mestih ji manjka topline. Igralsko in pevsko se je prav razvile šele v zadnji sceni. Najboljše kreacije sta postavila Gregorin in Sadnikova. Gregorin razpolaga z izredno lepim glasom v srednjih ležah. Višine mu ne zvene najbolje in jih jemlje nekako s težavo. S smotrnim študijem bi bilo mogoče to odpraviti. Onjegina je podal z zadržanostjo in eleganco, a mestoma premlako doživeto. Nasploh je učinkovit z vso svojo pojavo, pri tem pa obstoji nevarnost, da zapade v šablono. Pevsko sta komaj zadovoljila Vidičeva in Kristančič. Prav ugoden vtis pa je zapustil Kovač pevsko in igralsko.

z nekoliko pomanjkljivo diščijo.

Celotno uprizoritev moram presojati tudi s stališča izvajalskih možnosti, ki so sploh na razpolago. Orkester ima zelo majhno tehnično kapaciteto. Za nastudiranje tehnično zahtevnih mest se porablja nesorazmerno veliko časa, a se jih pri tem vendarle ne more popolnoma obvladati. Pod vodstvom rutiniranega in izkušenega dirigenta in s smotrnim študijem se navedene težave lažje premoste, pri tem bo pa slej ko prej najno ojačiti predvsem godala z večjim številom kvalitetnih izvajalcev. Zbor je razmeroma dober, na mestu bi bilo pomladiti in pomnožiti moški zbor. Poseben problem predstavljajo solisti. Tisti, ki so na razpolago, kvalitetno vedno ne odgovarjajo. Često si mora vodstvo pomagati z gostovanji, da pritegne pozornost občinstva in da so predstave kolikor toliko kvalitetne. Izvajalskemu aparatu in njegovim možnostim je navezadnje potrebno prilagoditi tudi repertoar. Na vsak način ne more uprizarjati mariborska Opera istih oper kot uprizarja kakšna druga večja opera, ki ima boljše možnosti. Torej je treba voditi smiselno repertoarno politiko in izbirati tista dela, ki bodo za občinstvo zanimiva, za ansambel pa zmogljiva in ne navezadnje tudi koristna in tehnično pogledu. Pri takšnih smereh pomeni vsaka nova uprizoritev stopnjo navzgor. Takšne rasti pogrešam pri mariborski Operi. Je pa to seveda stvar daljšega razdobja, smotrnega študija in smotrne repertoarne politike opernega vodstva. Aleksander Lajovic.

Slovenija v številkah

Zavod za statistiko in evidenco LRS je pravkar izdal pomembno delo, ki bo brez dvoma mejniki v našem statističnem svetu: prvi statistični letopis, ki obseva vse Slovenijo. V zajeti, 284 strani obsega, joci knjigi četrinskega formata so v tabelah, diagramih in zemljevidih obdelani malone vsi važni družbeno-gospodarski činilci naše republike za vsa leta od osvoboditve, bolj natančno pa je obdelano L. 1952. Za primerjavo so pritegnjeni tudi podatki iz L. 1939, ponekod pa obsega časovna serija tudi dobo med obema svetovnimi vojnama. Grafično je obdelano po mestih in okrajih, splošni podatki o prebivalstvu po popisu iz L. 1948 pa so prikazani celo po občinah.

različnejših vidikih, pa tudi tisto o njihovih zaslužkih in plačah, o njihovih selški in strokovni izobrazbi, o brezposelnosti, o gospodarstvu in o socialnem zavarovanju. Enako izčrpan so podatki o naši kmetijski, gozdarski in zlasti industrijski proizvodnji, ki izkazuje v primerjavi z L. 1939 tako silen napredek in gor niki, da smo izstopili o gradbeništvu nas informira o novih gradnjah državnega, zadravnega in privatnega sektorja, pa tudi o urejanju ljudu-ovnikov in drugih melioracijskih in regulacijskih del. Njiker joci-likar nismo imeli tako pregleda o naših prometnih razmer kakor v tem letopisu: železnico, cestno, pošto, telegrafsko in telefoto-omrežje je tu prikazano v teh svojih elementih, kdor se zanima za trgovino, za gostinstvo in turizem v LRS, za nas izvoz in avoz, bo tu našel obilico podatkov, marsikdo pa se bo z zanimanjem ustavil ob poglavju o zgradbah, stanovanjih in občinah. Vse to, kar je bilo v Ljubljani od 1947 do 1952 zgrajeno 619 hiš s skupno 2395 stanovanji, da ima Ljubljana 769 km² cestni in 52 mostov itd. Tu pa so tudi podatki o sodobnem zaporništvu, o plinoma kanalizaciji, kopalniških mestih itd. Poglavje o finančah in narodnem dohodku obravnava republiške in lokalne proračune, vrednost proizvodnje in narodni dohodek, govorijo o dravnem zakonodajnem pravilne vloge in kreditno-gospodarsko, finansiranje investicijske izgradnje itd. Posebni poglavji obdelujeta gibanje cen in življenjskega standarda, narodni in tuji trg in tujeraznosni trg, turizem, kultura LRS. Tu so nazivani podatki o vseh vrstah šol, o njihovih učencih in učnem osebu, o naši knjižnici in časopisni proizvodnji, o naših gledališčih, radiu, gledališčih, muzejih in drugih ustanovah, o telesni vzgoji in športu. Tudi socialno skrbstvo pa sodstvo in arbitraža so primerno obdelani, zaključno poglavje pa nas pouči o različitih naših vrstah.

Vsi navedeni podatki dobe posebno vrednost s primerjalnim pregledom, ki obsega drugi, krajši del letopisa in primerja podatke LRS s statistimi države in drugih ljubidskih republik. Tako je prikazano tudi število študentskih prijav in zemljevidi na skupaj 15 straneh. Med njimi bi navedel zlasti zemljevid uprave razdelitve LRS na okraje in občine 1952, in turističnoprometne kartice in letopisne podatke. Dr. Vojan Kramlinski, direktor Zavoda za statistiko in evidenco LRS, pravi v uvodu k letopisu, da je statistika v naši novi družbi pomembna in da je treba njeno kakovostno podlago zlasti iz prvih let po osvoboditvi in še neustaljenih statističnih metod imeti mnogo težav z vskladitvijo gradiva. Toda prvi veliki korak je storjen in naša želja je, da bi bil ta prvi zvezek zabeleženosti naše republike. Zelo pa je škoda, da je delo, ki je lepo razmnoženo s posebnim razmnoževalnim strojem, izšlo le v 600 izvodih, saj bi letopis sodil v vsako vsake vrste ustanove in podjetja, v vsako šolo, v vsako knjižnico!

Opozoriti bi le še na nekatera manjša presreke. Višina Plešivca ni 1580 temveč 1686 m, preval nad Podsmernom, da bi imenlje Koren, pravo imenno pišemo Predel, ne Predil, in Grintavec, ne Grintovec, najvišji vrh v Nanosu je 1903 m visoki Suh vrh. Začelni del je tudi podatek o velikosti Plešivca jezera (4,45 km²). Po naših virih je njegova površina manjša, podatek 6,6 km² po podatkih bivše katastrske uprave v Radovljici pa v 47 m površina jezera 321 ha, 47 a in 47 m. Kdo ima prav? Na navajanje števila gimnazij bi bilo zaželeno, če bi imeli podatke, da imamo v Sloveniji 29f gimnazij, bi lahko koga zavedlo v smoto. Dr. V. Bahinec

S FILMSKEGA PLATNA

»Soledadin šal«

Toda prav tam, ob srečanju s posadno komercializirano zdravniško vedo, se njegovo čisto človeško bistvo upre in plane na dan ves njegov zdravniški entuziazem, ki je zala zamerila tako globoko poseči v resnično življenje svojih gledalcev, razgrniti pred njihovi očmi problematiko svoje doživetje, boje in težnje za svojimi ljudmi, njihove značaje in posebnosti.

Tudi v tem filmu je spet pred nami pristna mehiška filmska umetnost, ki prikazuje mehiško zemljo ter dušo in src mehiškega človeka. Filmski način prikazovanja, kakor ga najdemo v filmu »Soledadin šal«, je značilen za mehiško filmsko umetnost; že spet imamo občutek, kakor da gre za nekakšno obredno svečanost, ki se mogoče ziva v eno z okoljem pokrajine in s čudovito narodno glasbeno motiviko, kakršno srečujemo v večini mehiških filmov.

»Soledadin šal«

Tudi v tem filmu je spet pred nami pristna mehiška filmska umetnost, ki prikazuje mehiško zemljo ter dušo in src mehiškega človeka. Filmski način prikazovanja, kakor ga najdemo v filmu »Soledadin šal«, je značilen za mehiško filmsko umetnost; že spet imamo občutek, kakor da gre za nekakšno obredno svečanost, ki se mogoče ziva v eno z okoljem pokrajine in s čudovito narodno glasbeno motiviko, kakršno srečujemo v večini mehiških filmov.

Tudi v tem filmu je spet pred nami pristna mehiška filmska umetnost, ki prikazuje mehiško zemljo ter dušo in src mehiškega človeka. Filmski način prikazovanja, kakor ga najdemo v filmu »Soledadin šal«, je značilen za mehiško filmsko umetnost; že spet imamo občutek, kakor da gre za nekakšno obredno svečanost, ki se mogoče ziva v eno z okoljem pokrajine in s čudovito narodno glasbeno motiviko, kakršno srečujemo v večini mehiških filmov.

ZADNJE VEŠTI

Sporočilo predsednika Tita predsedniku ZDA Eisenhowerju

je izročil Leo Mates ob predaji skreditivnih pism

Washington, 13. apr. (Tanjug) Novi jugoslovanski veleposlanik v ZDA Leo Mates je izročil danes predsedniku Eisenhowerju akreditivna pisma in obenem pismo o odpoklicu bivšega jugoslovanskega veleposlanika Vladimirja Popovića.

V izmenjavi pismenih izjav, kakor je to v navadi v ZDA, je Mates poudaril pripravljenost in odločenost jugoslovanske vlade, da nadaljuje v napori za poglabitev prijateljskih odnosov, ki obstojajo med dvema državama. »Ploden razvoj teh odnosov, ki slonijo na medsebojnem spoštovanju in razumevanju — je dejal Leo Mates — prepuščamo moju vlado, da se bo bodoče sodelovanje stalno poglabljalo.«

V pismu, ki ga je izročil predsedniku Eisenhowerju, se je Mates zahvalil predsedniku in narodu ZDA za pomoč, ki so jo nudili narodu Jugoslavije ter prenesli osebno sporočilo predsednika Tita Eisenhowerju, v katerem maršal Tito izraža svoje najboljše želje za srečo in napredek ZDA ter osebno dobrobit in uspeh predsednika Eisenhowerja.

Predsednik Eisenhower je poudaril v svoji izjavi, da ameriška vlada popolnoma deli pričevanje vaše vlade, da je plodno razvijanje odnosov, ki slonijo na medsebojnem razumevanju in spoštovanju, koristno, ne samo za dve zainteresirani državi, temveč tudi za širše interese mednarodnega sodelovanja. Predsednik Eisenhower je dalje izjavil, da je ameriški narod gojil močna prijateljska čustva do narodov Jugoslavije, tako v preteklosti kakor tudi med vojno zaradi borbe jugoslovanskih narodov za skupno stvar. »V najbližji preteklosti — je dejal predsednik Eisenhower — se bila ta čustva prijateljstva še okrepjena s spoštovanjem odločnosti, s katero so narodi Jugoslavije odvrkli tuji jarem in sedaj manifestirajo svojo željo, da ohranijo svojo neodvisnost.« Predsednik Eisenhower je izrazil pripravljenost ameriškega naroda, da še nadalje s simpatijami in razumevanjem spremlja napore naro-

dov Jugoslavije, da si zagotovijo boljše življenje in da tako kar največ prispevajo k ustvaritvi stabilnega in miroljubnega sveta, ki ga vsi želijo.

Na koncu se je predsednik Eisenhower zahvalil za osebne pozdrave maršala Tita in naprosil veleposlanika Matesa, naj jugoslovanskim narodom pre-

V NEKAJ VRSTAH

Tokio, 13. aprila. Japonska časopisna agencija Kido sporoča, da bo blada poslala kontrolno ladjo na srednji Pacifik, da prouči učinek ameriške hidrogenske bombe na morsko podo in ribe. Predstojnik ministrstva za zdravstvo je izjavil, da bo v inspekcija zato, ker je mogoče, da v tem področju obstajajo morski in zračni tokovi, v katerih so z radioaktivni delci.

Georgetown, 13. aprila (Reuter). — Bliži ministrski predsednik Britanske Gosline je v 5 članov progresivne stranke so bili obojeni na kazni 100 dolarjev ali 2 meseca zapora zaradi slegajnega mitinga. Tri razredni jezici so obojili pritobno.

Dunaj, 13. aprila (Tanjug). Na konferenci o Celovcu je avstrijsko-italijanska mešana komisija ustanovila pododbor za izgradnjo avtomobilne ceste Belek-Triž-Fidom, katere načrt mora biti gotov do 10. maja. Finančni stran pa bodo proučili na bližnji konferenci o Torinu. Italijanska komisija ni enotna glede načrta, ker trgovinska zbornica iz Vidna zastopa mnenje, da bi bila gradnja železnice pretežno stroškovno od Trbiča in Beljaka bolj koristna kot avtomobilna cesta. V italijanski komisiji so bili poleg gospodarskih strokovnjakov predsednik pokrajine Videm, triški župan Baroli in predsednik trgovinske zbornice iz Benetk.

Tel Aviv, 13. aprila (AFP). Predstojnik izraelskih vojaških oblasti je sporočil, da so z jordanse strani v bližini Jeruzalema streljali na izraelsko paloto, egiptovske straže pa strelale v severni del Saniata, strmoglavo žilsko potniško letalo, pri čemer se je smrtno po nesrečilo 12 potnikov in 4 člani posadke.

NAIROBI, 13. apr. (Reuter). Uradno je bilo objavljeno, da so britanske varnostne sile v Keniji aretirale nad 1200 oseb, odkar se je po prekinitvi pogajanj s britanskimi oblastmi o množičnih predajah začela nova ofenziva

nese njegove želje za osebno dobrobit predsednika Tita in napredek jugoslovanskih narodov. »Prosim Vas, sporočite predsedniku Titu — je dejal Eisenhower — da je moje pričevanje, da bodo naši skupni interesi napredovali, če bomo naše odnose še naprej razvijali na načelu Ustanovne listine OZN in drug z drugim ravnali pošteno in iskreno.«

proti organizaciji Mau-Mau na področju plemena Kikuju. Britanske letalske sile so dobile kot ojačenje 4 reaktivna letala tipa »Fampro«, ki jih bodo uporabili za napade na koncentracije pripadnikov Mau-Mau v gozdnih kenijskih in aberdarskih planih.

KAIRO, 13. apr. (AFP). Podpredsednik vlade polkovnik Nasser, ministar za nacionalno orientacijo major Salah Salem in ministar za promet Gamal Salem so odpotovali v vas Farukija, kjer bodo 500 kmečkih družin razdelili zemljo, ki je bila last bivšega kralja Faruka.

Švica je vzela v najem turistično ladjo »Partizanka«

Reka, 13. aprila. Podjetje »Jadrolinija« je dalo svojo največjo turistično ladjo »Partizanka« v najem švicarskim turističnim agencijam. Švicarji bodo imeli v spomladanski in letni sezoni »Partizanko« trikrat po mesec dni na razpolago, da bodo lahko izvedli iz nje krožna potovanja po Jadranu in Sredozemskem morju.

»Partizanka« je že odplula iz Reke v Benetke, kjer bo vkrcala sto švicarskih turistov. To potovanje bo trajalo do polovice maja. Na tem prvem krožnem potovanju bo »Partizanka« iz Benetk pristala v Splitu in Dubrovniku, nato pa bo mimo grških pristanišč Krfa, Delosa in Pireja pristala v italijanski luki Anzani, kjer bo Švicarje odložila in se vrnila na Reko do drugega podobnega krožnega potovanja.

Slovenija in Hrvaška na velesjeju v Gradcu

Ljubljana, 13. apr. V Trgovinski zbornici in Ljubljani so bili razgovori o sodelovanju slovenskih in hrvaških izvoznikov na letošnjem spomladanskem velesjeju v Gradcu, ki bo od 30. aprila do 9. maja.

Veleposlanik Vučinič se je vrnil na Dunaj

Dunaj, 13. apr. (Tanjug) Jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Dragomir Vučinič je prispel iz Beograda na Dunaj po večdnevem posvetovanju v sekretariatu za zunanje zadeve.

Churchill odklonil izjavo o ameriških poskusih s hidrogensko bombo

LONDON, 13. apr. (7). Britanski ministar za zunanje zadeve Churchill je odgovarjal v Spodnji zbornici na vprašanje v zvezi s atomsko energijo. Dejal je, da sedanjí angloameriški aranžmanji v zvezi z uporabo atomske energije v miruljubne namene predvidevajo deloma omejeno izmenjavo obvestil, ki nobenega spoznavanja o obsevanju o planiranju ali proizvodnji atomskega orožja. Velika Britanija razvija lastni civilni in vojaški atomski naštari na podlagi nacionalnih interesov. Churchill je odklonil kakršnokoli obvestilo o rezultatih poskusov s hidrogensko bombom, ki jih je dobil ter je dejal, da je ameriška vlada storila vse, kar je mogla, da v melah zakona nudi svojim zaveznikom koristne podatke o tem. Ameriška vlada ni nameravala dati obvestila, ko bi slišala, da v javnih izjavah v parlamentu takoj dostavljajo sovetskí vladi.

London, 13. aprila (Tanjug). Britanski ministar za zunanje zadeve Churchill je izjavil v Spodnji zbornici, da Velika Britanija zavrača vsi predlogi, ki bi omogočili izmenjavo informacij o proizvodnji atomskega orožja. Ljubljanski poiznanec Griffiths je dejal, da pozicija področja to izjavo.

V Sisku so začeli uporabljati koksi iz domačih premogov

LJUBLJANA, 13. apr. v okviru Prirodoslovnega društva je nocel v Kemijskem inštitutu Akademije za znanosti predavati akademski prof. dr. Maks Samec o osnovah za razvoj proizvodnje koksa v Jugoslaviji. V predavanju je med drugim omenil, da se večerjal železarni Sisač v pripravi za proizvodnjo železa uporabljati koksi iz domačih premogov. Mešanica sestoji iz tretjine premoga iz Kakanja, tretjine premoga iz Raše in tretjine premoga iz Kreke.

ŠPORT IN ŠAH

Dolinar in Harangozo v finalu parov

London, 13. aprila (7). Na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu sta Dolinar in Harangozo v tekmovalni parov premagala najprej francoski par Sala-Dabont 2:18, 21:13, 21:16, nato pa v polfinalu Japonca Ogimuro in Tomio 2:17, 21:16, 21:16, s čimer sta se plasirala v finale.

Beljak, 13. aprila. V medklubskem tekmovalju v divjanju med ljubljanskimi železnice premagal Admiro iz Beljaka s 1270,5 : 1261 kg. Dolene in Rozman sta dosegla rekord 125 kg v divjanju z obema rokama sunoma.

Košarka, 13. aprila (7). Trinajsti partija med Botvinnikom in Smislovim je bila prekinjena z boljšimi upi Botvinnika ter se bo nadaljevala jutri.

SPORT

PRED TEKMO ANGLIJA B : JUGOSLAVIJA B V LJUBLJANI

Angieži se skrbno pripravljajo

V prostorih nogometne zveze Slovenije je v zadnjem času ne navadno živo. Člani upravnega odbora s predsednikom tov. Gerbecem vred se pustog vsakodnevnih »domačih« problemov zdaj vneto ukvarjajo še z vsemi vprašanji, ki zadevajo organizacijo bližnje mednarodne tekme med nogometnimi reprezentancama Anglije in Jugoslavije. Kakor smo že poročali, bo ta tekma 16. maja v Ljubljani na stadionu Odreda. Čeprav nas od tega velikega in edinstvenega športnega dogodka loče še ves mesec, ne moremo si kaj, da ne bi našo javnost sproti obveščali o vseh, na videz še tako nepomembnih novicah in podrobnostih, ki prihajajo v naše uredništvo.

O sestavi moštvev oziroma igralcih še ne moremo nič kaj določnega povedati, pač pa nam je znano že to, da so Angieži sprevrhili na nogah doma vse svoje strokovnjake. Ki skrbno proučujejo vse najboljše igralce, mimo tega pa pošiljajo na vse važnejše mednarodne tekme po Evropi svoje

eksperte. Učitelj nogometa namreč nikakor ne morejo pozabiti, da jih je madžarski precizni strojitelj tako krepko pritisnil ob zidove wembleskega stadiona. Letos pa hočejo v povratni tekmi z Madžarsko in seveda na svetovnem prvenstvu v Švicl dokazati, da je angliški nogometni »valček« še zmeraj najboljši in lepši od madžarskega »čardaša«.

V Ljubljani bomo gledali torej tudi nekaj takih angliških reprezentantov, ki bodo pozneje nedvomno izvršeni med člane A enajstovce. Vse to seveda vzbuja ogromno zanimanje med našo športno javnostjo, zlasti pa med priznanimi privrženci okroglega

usnja, ki še zdaj ne morejo verjeti, da bodo na domačem travniku gledali redke goste — mojstre nogometne igre! Upravni odbor NZS je v zvezi s tem na svoji sedmi mnogo razpravljali o tem, kako spraviti na stadion toliko množice gledalcev, ki jih Ljubljana, ali če hočemo reči vsa Slovenija, dosti še ni imela na kakšni Sportni prireditvi. Glede cen vstopnic za to tekmo se je upravni odbor NZS zedinil takole: sedišča na severni strani (okoli 2700 sedišč) 400 dinarjev, stojišča na južni strani (nad 14.000) 150 dinarjev, ostala stojišča (nad 14.000) pa bodo po 200 oziroma 150 dinarjev.

V predtekmi bodo nastopili mladinski reprezentanci Maribora in Ljubljane, med odmorom pa bomo imeli prihodnost vrida najboljše atlete iz vse Slovenije in še nekaj najboljših hrvaških tekmovalcev, ki bodo že tako bogat spored poživili z nekaterimi najbolj zanimivimi atletskimi disciplinami.

Za danes naj bo dovolj, pa prihodnje spet kaj več!

Dirkelo kolesarske vrede v Ljubljani

Kakor smo že poročali bodo v okviru proslave »Dneva železnice« tekmovali tudi kolesarji. Magister v nedeljo, ob 9. Na ocenjevalni dirki okoli Tabora bodo nastopili razen Ljubljancem še dirkači iz Kopra, Gorice, Maribora in Reke. Tekmovali bodo v dveh skupinah, in sicer bodo člani prevoznik krog okoli Tabora (800 m) 50-krat, mladinci pa 35-krat.

Zanimivo kolesarsko prireditev, ki je že lani vzbujala med gledalci veliko pozornost, bodo brez dvoma tokrat poživili naši vrhunski tekmovalci kot na primer Vidali, Perne in drugi.

SVETOVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Vsi naši že izločeni

Vsi tisti, ki so se kakorkoli ukvarjali s prognozami na letošnjem svetovnem prvenstvu niso imeli sreče, kajti vsako kolo je doslej prineslo velika presenečenja. Trije bivši svetovni prvaki Leach, Trigg in Fackas so že morali zapustiti borbeno arena in če k temu pristajemo še Čeha Terebo, Avstrijko Weritlo in Angleži Simonsa nemo videli, da so se med najboljšo osmerico znašli nekateri, za katere niso niti največji optimisti računali.

Po dobrem startu, kakor smo že večerj zapisali, so Jugoslovani v nadaljevanju prvenstva morali kapitulirati proti bolj ali manj znanim nasprotnikom. To velja posebej za Dolinarja, ki se je v moštvenem prvenstvu odlično izkazal in so ga mnogi strokovnjaki že pričevali med kandidate za »revelo« prava. Vendar pa Dolinar v borbi proti Američanu Millsu sploh ni prisel do izraza, saj ga je gladko premagal 3:0. Enako slabo se je godilo tudi Vogrinu v dvoboju s Švedom Flisbergom. Mladi Barlovič je izgubil v tretjem kolu igre od nekoga Angleža, Avstrijec Just pa je v četrtem kolu izločil Harangozo. Še največ sreče je imel Gabrič, ki se je uveljavil v peto kolo, v katerem pa je premagal Amerikanca.

Med najboljšo osmerico so se torej uveljavili Bergmann (Anglija), Tomita, Ogimura (oba Japonska), Flisberg, Andrežič (CSR), Ryejer (Rumunija), Rootloft (Francija), Bookvet (ZDA).

Podobna usoda je zadela tudi naše igralce, ki tudi nimajo več mesta v nadaljevanju prvenstva. V tretjem kolu je Japonka Tanaka premagala Vrzivcu 3:0.

Mednarodne smučarske tekme na kaninu

Janko Krmelj šesti

Na povabilo videmske smučarske organizacije je Smučarska zveza Slovenije poslala na mednarodno tekmovalno prvenstvo na Kanin Marjana Magušarja, Janka Krmelja, Jožeta Iljio in Dušana Sobra. Proga, ki je bila dolga 2200 m s 46 vrzci in 500 m višinske razlike, je bila zaradi podelenosti precej težka. Prvi dve mesti sta zasedla italijanski medtem ko je bil naš najboljši tekmovalce Janko Krmelj. Leta se je plasiral na šesto mesto, takoj za Ghedino (It.), ki po svojih

dosedanjih rezultatih nedvomno sodi v mednarodno smučarsko elitno. Dober plasma je dosegel tudi Magušar četino, proga saj je imel na tre četrtini prvotnega, sedmi slabši čas od zmagovalca, vendar je pozneje na najnevarnejšem delu proge zaostal. Rezultati:

1. Alvera 2:32, 2. Miglianti (oba It.) 2:32, 3. Bernhard (Avstrija) 2:32, 4. Heinricher (Av.) 2:35, 5. Ghedina (It.) 2:37, 6. Krmelj (Jug) 2:38, 7. Lusser (Av) 2:40, 8. Lacedelli 2:42, 9. Pertucci (oba I) 2:43, 10. Magušar (J) 2:44.

Medkulturno moštveno šahovsko prvenstvo. Na medkulturnem univerzitetnem moštvenem prvenstvu deluje 8 moštvev, ki so razdeljena v dve skupini po štiri moštva: 1. filozofska, 2. ekonomska fakulteta, 3. Dom vojnih študentov, 4. gradbeniška fakulteta. V drugi skupini je vrstni red naslednji: 1. tehnična fizika, 2. pravna fakulteta, 3. medicinska fakulteta, 4. elektrotehniška fakulteta.

V prvem kolu se bodo srečali: filozofska fakulteta z gradbeniško, ekonomska fakulteta z moštvom Doma vojnih študentov, tehnična fizika z elektrotehniško fakulteto ter pravna fakulteta z medicinsko visoko šolo. Prvo kolo bo drevi ob 19.20 v Šahovskem domu. Vsako moštvo šteje 6 igralcev.

Kvalifikacijski turnir, ki bo določil našo tretjo predstavnico za konjski turnir FIDE bo 17. t. m. v Beogradu. Igrate bodo: Nagyeva, Velmirevičeva in Bačeva. Slovenska Cvenkova je odpovedala sodelovanje.

Dvoboj med Jugoslavijo in Nemčijo b. v Rüsselheimu novembra in decembra na desetih deskah.

Instalacijsko podjetje »Toploved«, Ljubljana, Črtomirova 6 sprejme takoj v službo: skladišnišča za elektroinstalacijski material — skladišnišča za orodje, monterje za vodovodno instalacijo, monterje za centralno kurjavo, ključavničarje. — Plača po tarifnem pravilniku, oziroma po dogovoru. Interesenti javite se takoj.

Uporabljajte muholovce »AROXON«

Združenje industrije za predelavo sadja in zelenjave FLRJ, Zagreb razpisuje NATEČAJ ZA SEKRETARJA ZDRUŽENJA

Kandidat mora imeti naslednje pogoje: končano ekonomsko fakulteto z večletno prakso, znanje nemškega jezika, po možnosti tudi francoskega ali angleškega. — Prednost imajo kandidati, ki se spoznajo v stroki prehranske industrije. — Nastop službe takoj. — Plača po dogovoru. — Mesto službovanja je Zagreb. — Ponudbe pošlani na: Institut za industrijska istraživanja Nar. Republike Hrvatske, Zagreb, Boškovičeva 36 (Združenje konzervne industrije)

Mednarodni Zagrebški velesjejem od 3. do 14. septembra 1954.

Uprava Zagrebškega velesjeja obvešča interese za razstavljanje na jenskem mednarodnem sejmu FLRJ v Zagrebu, da je rok za prijavo do 1. maja 1954.

Proizvodna in trgovska podjetja opozarjamo, da ima prednost pri razstavljanju blago, ki ga proizvajamo in prodajamo tudi na zunanjih tržiščih, in to v količinah, ki pridejo v poštev za veletrgovino.

Uprava naproša razstavljalce, da takoj izpolnijo prijavnice, vprašalne pole in prijave za vpis v katalog, ker bo pri dodeljevanju prostora upoštevala le tiste, ki so dali vse našteje podatke v gornjem roku, medtem ko bo naknadne ali nepopolne prijave upoštevala le, če bo ostalo prostora. Interesenti, ki nimajo potrebnih formularjev z vprašanji za podatke, naj takoj sporočijo svojo željo, da bi radi razstavljali in jim jih bomo poslali.

Uprava Zagrebškega velesjeja

BRUNO FRANK

HCCI

Nič čudnega, da ju je Chana pogosto slišala še pozno v noč. Nikoli jima ni bilo dovolj pripovedovanja. Njuni življenjski poti sta potekali tako daleč vsaksebi, da se jima je zdela vsaka posameznost na tej poti, vsako doživetje, vsako srečanje novo in ga sleherni izmed njiju ni mogel takoj razumeti. To razburljivo tuje, ta vabeča nezaupnost je imela svoj izvir globlje, kot pa sta se zavedala. Nista se pogovarjala le dva zaljubljenca. Iz brezna čarov in preko pušćav so se stikali glasovi, ki še nikoli niso doneli drug drugemu.

Njuno razmerje ni moglo ostati neopazeno. Tu ni pomagala niti Chanina previdnost niti to, da so se zapirali v hišo. Da je Recha Doktor izginita s poljskega odra, je bila javna zadeva, ki je zbudila silno pozornost tudi pri ulaničih, ko so odkrili, v kakšni zvezi je ta okolnost z njimi. Vendar ni nihče rekel Pattayu niti besedice. Iz ničesar ni bilo mogoče spoznati, da o stvari kaj vedo. Vedeli so, da ni človek, ki bi mu mogli kaj namigovati. Samo stotnik Schaller je iz daljave opazoval svojega nasprotnika še mračneje kot poprej. Nista se več pozdravljala in skrbno sta se ogibala drug drugega, kot da bi moral že najmanjši stik privedi do spopada.

»Dva smrtna sovražnika imam sedaj,« je rekel nekoč Pattay. »Schallerja in Chano. Vendar mislim, da bi se mogel prej spraviti s Schallerjem ko z njo.«

Chana je pravkar zapustila sobo, kamor je bila prinesla večerjo. Ni je bilo mogoče pogovoriti, da bi sedela z njima pri mizi.

Recha je položila svojo nežno roko z rjavkastimi členki na njegovo krepko in široko. »Marsikaj je v njej. Zanj

je vse to izdajstvo in pokvarjenost. Pa tudi ljubosumna je. Vedno me je imela le zase.«

»Tako mi je žal zanj,« je rekel Pattay. Potem se mu je zadel izraz neprimeren. »Res mi je zelo žal,« je popravil. Ko je stopil nekega večera v sobo, je opazil na desnem podboju malo kovinsko puščico, ki je bila poševno nameščena v višini moza. Prejšnji dan je še ni bilo.

»Teta je vztrajala na tem,« je rekla Recha. »Taka reč je v vsaki pobožni židovski hiši.«

»Kaj pa je v njej?«

»Listič z desetimi zapovedmi. Kdor vstopi, se je dotakne in poljubi nato svojo roko.«

»Lepo,« je rekel Pattay. Naslednji dan je storil, kakor mu je bila povedala. Pri tem se ni smehljaj. Z roko se je dotaknil znamenja, nato pa svojih ustnic. V levi je držal čapko.

»Tako ni prav,« je rekla Recha in ga objela. »Odkriti se smeš šele, ko si se je dotaknil.«

Nista opazila, da je z druge strani stopila v sobo Chana. Stala je in gledala mimo.

»To ni za vas, gospod nadporočnik,« je rekla glasno.

14

Gotovo bi v vseh častniških menzah avstro-ogrsko vojske še dolgo govorili o prav tako silovitem kot nenavadnem trčenju med Pattayem in stotnikom Schallerjem, do katerega je prišlo nekega poletnega večera leta 1914, če ne bi bili pokrili tega dogodka s svojim črnim in krvavim plaščem drugi, katerih daljnosežnost je bila čisto drugačna. Imeli so poslovljeni večer za majorja barona von Stöttnerja, ki je bil kot polkovnik prestavljen k neki moravski

posadki in bi bil moral drugo jutro odpotovati. Ko so njemu v čast že pošteno popivali v kazini, so sklenili, da nadaljujejo slavje na prostem, k čemur je vabila še soparna junjska noč. V glasnih skupinah so odšli na trg v hotel »Pri nadvojvodu Rainerju.«

Levo in desno od glavnega vhoda sta bila dva razsežna polkrožna prostora, obdana z obrezano tisovo mejo. V vsakem od njiju je stala velika štirioglasta miza, nad katero so viseli kitajski lampijončki. Eden od prostorov je bil že zaseden. V drugega se je krohotalje in rožljaje spravilo dvanajst častnikov.

Pattay ni mogel izostati od nadaljnega popivanja. Major Stöttner, ki mu je bil vselej posebno naklonjen, ni dopustil nikakega opravičila. Zato se jim je Pattay čemerno pridružil. Ni se mu zdelo rop in krivica samo to, da je moral ves večer pustiti Recho samo, ampak ga je jezilo tudi nasilje, da mora še naprej trpeti družbo stotnika Schallerja. Že v kazini ga je dražila njegova zasovražena navzočnost, da je pil več, kot je bila njegova navada. Pred »Nadvojvodom Rainerjem« pa so se stvari že v začetku obrnile tako, da je zagrizen do slednosti pil odlični gumpoldski češnjavec hotelirja Salomona Löwa.

Nesreča se je začela tako, da je pogledal stotnik proti polkrogu, kjer so sedeli, in glasno vzkliknil: »Čedna družčina je tu! Pojdimo kam drugam!«

Tovariši so njegove besede preslišali, najprej iz obzirnosti, pa tudi zato, ker sploh ne bi bili mogli »kam drugam«. Razen obeh polkrogov pred »Nadvojvodom Rainerjem« namreč nikjer ni bilo prostora, kjer bi bilo mogoče spodobno piti na prostem.